

Norsk barnehageforskningskonferanse 2023

Kommunikasjon i barnehagen

Abstraktbok



Stavanger

24. til 26. oktober 2023

FILIORUM Senter for
barnehageforskning

Universitetet i Stavanger

 Høgskulen
på Vestlandet

BARNkunne
Senter for barnehageforskning

Velkommen til Norsk barnehageforskningskonferanse 2023

For femte år på rad arrangeres Norsk barnehageforskningskonferanse, denne gang lokalisert i Stavanger. Det er med stor glede at FILIORUM – Senter for barnehageforskning ved Universitetet i Stavanger og BARNkunne – Senter for barnehageforskning ved Høgskulen på Vestlandet ønsker velkommen til årets konferanse. Hovedtema for konferansen er *Kommunikasjon i barnehagen*. Temaet favner om et bredt spekter av perspektiver og fagområder som står sentralt i barnehagen.

På konferansen presenteres fire hovedforedrag som på ulike måter knytter seg til kommunikasjon. I de ulike parallellsesjonene er det 68 presentasjoner, som alle belyser ulike perspektiver på kommunikasjon. Deltema for konferansen er:

- Kommunikasjon i lek, utforsking og læring
- Kommunikasjon i samhandling og samlek mellom barn
- Verbal og non-verbal kommunikasjon
- Kommunikasjon i språklig variasjon og mangfold
- Kommunikasjon og profesjon
- Kultursensitiv kommunikasjon
- Kommunikasjon i og om bærekraft
- Kunstfaglig kommunikasjon og uttryksmåter
- Kommunikasjon i samarbeid mellom hjem og barnehage
- Kommunikasjon i samarbeid med andre faginstanser

Denne abstraktboken inneholder program for konferansen, samt abstrakt for hovedforedragene og parallellsesjonene.

Konferansekomité:

Elin Reikerås, senterleder FILIORUM – Senter for barnehageforskning / professor ved Institutt for barnehagelærerutdanning, Universitetet i Stavanger.

Elin Eriksen Ødegaard, senterleder BARNkunne – Senter for barnehageforskning, Høgskulen på Vestlandet.

Secilie Schelbred, administrativ koordinator FILIORUM – Senter for barnehageforskning.

Linn S. Bjørnsen, kommunikasjonsrådgiver FILIORUM – Senter for barnehageforskning.

Innhold

Program	5
24. oktober	5
25. oktober	6
26. oktober	7
Hovedforedrag	8
Yvonne Anders.....	8
The evaluation of the federal programme „language daycare settings“ in Germany	8
Ingrid Pramling Samuelson.....	9
Vad har lek och undervisning gemensamt i barnehagens praktik?	9
Tiri Bergesen Schei	10
Barnehagelærerens (sang)stemme som redskap i kommunikasjon	10
Trude Hoel	11
Samarbeid uten sammenbrudd – er det mulig?	11
Parallellsesjon A.....	12
Program for parallellsesjon A	12
Abstrakt parallellsesjon A.....	13
Parallellsesjon B.....	24
Program for parallellsesjon B	24
Abstrakt parallellsesjon B	25
Parallellsesjon C.....	34
Program for parallellsesjon C	34
Abstrakt parallellsesjon C	35
Parallellsesjon D	44
Program for parallellsesjon D.....	44
Abstrakt parallellsesjon D.....	45
Parallellsesjon E	55
Program for parallellsesjon E	55
Abstrakt parallellsesjon E	56
Posterpresentasjoner	62
Abstrakt posterpresentasjoner	63
Spesielle interessegrupper (sig.grupper)	67
Norsk nettverk for ledelsesforskning i barnehagen (NelBa)	67
Barnehagepedagogiske diskurser.....	67

Fleirkultur	67
Bærekraft.....	67
Språk, relasjon, kommunikasjon og samspill (med ekstra metodefokus).....	68
Estetiske læreprosesser.....	68
Matematikk i barnehagen	68
Lesing i barnehagen.....	68
Foreldresamarbeid	68

Program

24. oktober

Tidspunkt		Sted
11.00 - 12.00	Registrering	Foajeen
12.00 - 13.00	Lunsj	
13.00 - 13.30	Åpning av konferansen	Hangaren
13.30 - 14.15	Hovedforedrag ved Professor Yvonne Anders, University of Bamberg. <i>The evaluation of the federal programme „language daycare settings“ in Germany</i>	Hangaren
14.15 - 14.40	Pause	
14.40 - 15.40	<u>Parallellsesjoner A</u>	
15.40 – 16.00	Pause	
16.00 – 17.00	<u>Parallellsesjoner B</u>	
17.00 – 17.15	Pause	
17.15 – 18.00	<u>SIG-grupper</u>	

25. oktober

Tidspunkt		Sted
09.00 - 10.00	<p>Åpning andre konferansedag</p> <p>Hovedforedrag ved Professor Ingrid Pramling Samuelsson, Göteborgs universitet.</p> <p><i>Vad har lek och undervisning gemensamt i barnehagens praktik?</i></p>	Hangaren
10.00 - 10.15	Pause	
10.15 - 11.15	<u>Parallellsesjoner C</u>	
11.15 - 11.20	Pause	
11.20 - 12.00	<u>Posterpresentasjoner</u>	Foajeen
12.00 - 13.00	Lunsj	
13.00 – 14.00	<u>Parallellsesjoner D</u>	
14.00 – 14.15	Pause	
14.15 – 15.00	<p>Hovedforedrag ved Professor Tiri Bergesen Schei, Høgskulen på Vestlandet.</p> <p><i>Barnehagelærerens (sang)stemme som redskap i kommunikasjon</i></p>	
15.30	Walk and talk. Møt opp i resepsjonen og bli med på tur i nærområdet	Resepsjonen
19.00	Tre-retters konferansemiddag	Hangaren

26. oktober

Tidspunkt		Sted
09.00 - 10.00	<u>Parallellsesjoner E</u>	
10.00 - 10.15	Pause	
10.15 - 11.00	Hovedforedrag ved Professor Trude Hoel, Universitetet i Stavanger <i>Samarbeid uten sammenbrudd – er det mulig?</i>	Hangaren
11.00 - 11.30	Avslutning med overføring av stafettspaden fra FILIORUM til BARNkunne	Hangaren
11.30 - 12.30	Lunsj	

Hovedforedrag

Yvonne Anders

The evaluation of the federal programme „language daycare settings“ in Germany

Yvonne Anders, Professor at the University of Bamberg, Germany

Contact: yvonne.anders@uni-bamberg.de

Abstract

The federal programme „language daycare settings“ is a governmental initiative in Germany which supports 13 % of all German preschools in improving the language-related pedagogical quality of the settings. Participating preschools receive funding for an additional professional (50 %; the language expert) who is meant to support other members of the team. In addition, the settings receive professional support by consultants. The core themes of the initiative are early language education embedded in daily routines, pre-school-parent-partnership and inclusive education. Over the last two years digital media education was developed as an additional core theme. The evaluation investigates the implementation quality of the programme as well as effects on professionals, pedagogical practices and parents. It is a mixed-method study using quantitative survey data as well as observational measures and qualitative interviews. In the presentation the factors that lead to improved pedagogical quality as measured by ECERS and SSTEW are highlighted. In addition, the study sheds light on factors that improve parent-preschool-partnership and investigates the role of trust. A sub-study looks into the power of preschool quality to compensate for disadvantages through implementing measures to handle the COVID pandemic. The findings are discussed against the background of findings of other research and current international developments.



Ingrid Pramling Samuelson

Vad har lek och undervisning gemensamt i barnehagens praktik?

Ingrid Pramling Samuelsson, Professor ved Göteborgs universitet, Sverige

Kontakt: ingrid.pramling@ped.gu.se

Abstrakt

Lek har alltid stått högt på listan av begrepp som beskriver en barnehage av god kvalitet i de nordiska länderna. När jag blev förskollärare i slutet av 60-talet talade man om barns utveckling, till vilket verksamheten skulle anpassas och som idag i den engelskspråkiga världen kallas "developmentally appropriate practice". På 80-talet började man tala om barns lärande, vilket nu blivit accepterat. Idag är det undervisnings begreppet som livligt diskuteras i relation till barnehagens vardag, ett begrepp som gärna leder tankar till skolans värld. Hur kan alla dessa begrepp, utveckling, lärande, undervisning ses som en helhet. När det gäller lek så har även denna genomgått olika sätt att se på, inte minst barnehagelärares roll i barns lek. Tyvärr grundar sig ofta diskussioner om lek på ideologiska antagande, dvs vad man tror är viktigt med lek, men vad vet man då från empiriska pedagogiska studier? Går det att integrerar utveckling, lärande, undervisning och lek i en verksamhet som är målorienterad? Vid Göteborgs universitet har det genomförts ett utvecklings- och forskningsprojekt med titeln: Lekbaserad didaktik – att vidareutveckla förskoledidaktisk teoribildning i samverkan mellan forskare och förskolelärare (Skolforskningsinstitutet). Detta kom att utmynna i begreppet lekresponsiv undervisning där kommunikationen blev den centrala faktorn. Kanske kan det lekresponsiva perspektivet bidra med ett sätt att hantera utveckling, lärande, undervisning och lek!



Tiri Bergesen Schei

Barnehagelærers (sang)stemme som redskap i kommunikasjon

Tiri Bergesen Schei, Professor ved Høgskulen på Vestlandet

Kontakt: Tiri.Beate.Bergesen.Schei@hvl.no

Abstrakt

Latter og gledeshyl, kremting og gråt – alle følelsesuttrykk har sitt utløp gjennom stemmen. Ett par unike stemmebånd er uløselig knyttet til pusten gjennom hele livet. Stemmen vår er medfødt. Men klangen, tonefallet og måtene vi velger å uttrykke oss på er avtrykk av livet vi har levd, opplevelsene som har lagret seg i kroppen og tilbakemeldingene vi har fått på oss selv. Stemmen er sosialt formet og underlagt kulturelle blikk. Den er «den hørbare kroppen» (Schei et al., 2018).

For barn er det like naturlig å synge som å snakke – iallfall inntil de har fått pekefingeren rettet mot seg med beskjed om å synge på bestemte måter, eller kanskje ikke synge i det hele tatt (Schei & Duus, 2016). Mange voksne vegrer seg for å synge, og kjenner på uro, ulyst og stemmeskam når de gjør seg hørbare (Schei & Schei, 2017). Jeg har utforsket begrepet «musikkpraktisk klokskap», og hvordan vi som utdannere kan bidra til at barnehagelærere og barnehagelærere våger å ta i bruk lekne og kreative måter å bruke stemmen på i samspillet med barnehagebarn (Schei, 2019). Jeg har observert og intervjuet barnehagelærere som synger mye sammen med barna. Forskning viser imidlertid at andre helst overlater sangen til disse få (Balsnes et al., 2022; Schei & Balsnes, 2022). Sang berører oss, og kan fylle både barn og voksne med kroppsliggjort glede. Hvordan kan vi bidra klokt til at både barn og voksne kan synge ut og fryde seg over det flotte stemmeinstrumentet som vi alle kan utfolde oss med?



Trude Hoel
Samarbeid uten sammenbrudd – er det mulig?

Trude Hoel, Professor ved Lesesenteret ved Universitetet i Stavanger
Kontakt: trude.hoel@uis.no

Abstrakt

Forskning i barnehagen handler i stor grad om kommunikasjon - med barn, barnehagepersonell, barns omsorgspersoner, barnehageeiere, næringsliv og forskere, nasjonalt og internasjonalt.

Denne presentasjonen vil løfte fram kommunikasjon i ulike forsknings- og utviklingsaktiviteter i prosjektet SPrELL - Samtalebaserte lesePraksiser i barnehage og hjem for Erfaringer med Litteratur og Læring av språk. Prosjektet skal stimulere og støtte samarbeid mellom forskningsmiljøer og aktører utenfor forskningssektoren for å svare på konkrete samfunnsutfordringer. Den ene er knyttet til at stadig flere barn vokser opp med et annet førstespråk enn norsk, og ønsket om å gi alle barn like muligheter for deltakelse i språk- og leseaktiviteter. Den andre utfordringen handler om et behov for kunnskap om positive faktorer for samarbeid mellom barnehager og flerspråklige familier.

For å kunne svare på disse fordringene må vi samarbeide og kommuniser på nye måter. I prosjektet, som er flerfaglig og flermetodisk, har vi blant annet utviklet et flerspråklig digitalt bibliotek, vi har innhentet kunnskap om lesepraksiser i hjem og barnehager, vi har gjennomført en kontrollert studie av effekter av lesing hjemme og i barnehagen og vi skal utvikle verktøy for kompetanseutvikling knyttet til samarbeid mellom barnehage og hjem. Gjennom arbeidet har vi blant annet erfart betydningen av klare rammer for samarbeid og viktigheten av samarbeid med gode portåpnere. Vi er nesten i mål med prosjektet – foreløpig uten sammenbrudd.



Parallellsesjon A

Program for parallellsesjon A

Tirsdag 24. oktober 2023, kl. 14.40 – 15.40

A1	Rom: Concorde	Ledet av Kirsten Halle
	Lilly Swanljung Stefan Myrskog	Småbarnspedagogers erfaringer av sløjdverksamhet i ulike lærmiljøer
	Ine Larsen Måneby Hallgjerd Byrkjeland	«FORTELLERSKAP» - fortellinger på langs, på tvers og på tross av språk
	Beate Gilje Tumyr	Barn, musikk og relasjonell helse. En studie av barns deltakelse i en sosialmusikalsk praksis i en barnehage
A2	Rom: Hangaren 1	Ledet av Gunnar Magnus Eidsvåg
	Michael Hertzberg	Å kommunisere høytidsmarkering i barnehagen: Årsplan, reservasjonsrett og merkedager i et multi-temporalt samfunn
	Jennie Warström	Man forventar sig att man ska ha nåt professionellt bemötande
	Jan Håkon Vikane Kari Ryslett	Korleis formidle samisk kultur i barnehagelærerutdanninga i eit kultursensitivt perspektiv?
A3	Rom: Hangaren 2	Lesing i Barnehagen (del 1) Symposium ledet av Trude Hoel
	Agnes-Margrethe Bjorvand Monica Gundersen Mitchell Katarzyna Tunkiel Marianne Undheim	Valg av bøker i barnehagen
	Anne Marta V. Vadstein	Korleis påverkar skriftmengde i bildebøker lesestunda?
	Ellen Tveit	Kommunikasjon omkring tekster med poetisk språk i barnehagen

A4	Rom: Hangaren 3	One Ocean Exploration Symposium: Barna Ved Nordsjøen Symposium ledet av Elin Eriksen Ødegaard
	Elin Eriksen Ødegaard	Fortellinger om pedagogisk engasjement og utforskende dialoger med barn om det store havet i den lokale fjæra
	Andrine K. Ingebrigtsen	Bølger - om barns skapende utforskning med bølger ved havet!
	Janne Åse Torsvik	Utforskning etter kunstprosjekter ved havet
	Monica Gustavsen	Barns utforskning ved havet - et kjønnsperspektiv
	Czarecah Oropilla	Sustaining Stories of the Seas: Intergenerational collaborative narratives

Abstrakt parallellsesjon A

A1

Småbarnspedagogers erfaringer av sløjdverksamhet i ulike lærmiljøer

Lilly Swanljung og Stefan Myrskog

Fakulteten för pedagogik och välfärd, Åbo Akademi, Vasa, Finland

Abstrakt

Detta är en tvärvetenskaplig studie mellan småbarnspedagogik och slöjdvetskap som fokuserar på framtidens lärande och lærmiljöers betydelse för barns skapande kommunikation i slöjdande. Studiens teoretiska referensram ligger inom den sociokulturella traditionen. Lærmiljøer skickar signaler om på vilket sätt rummets materiella och immateriella resurser erbjuder olika aktiviteter.

Forskningsarbetet tar stöd i resultat som framkommit i en finsk utbildningsutvärdering där det framkommer att barnens möjligheter att uttrycka sig genom olika former av slöjd inom småbarnspedagogik behöver stärkas och utvecklas.

I beaktande av utvärderingen genomfördes hösten 2022 en kvalitativ enkätstudie bland 29 professionella småbarnspedagoger anknutna till en svenskspråkig lärarutbildning i Finland.

Syftet är att utreda småbarnspedagogers erfarenheter av sløjdverksamhet i daghem och att få en bild av hur sløjdverksamheten genomförs i fysiska lærmiljøer som omfattar både inne- och utemiljøer. Studien fokuserar på att undersøka (1) vilka erfaringer småbarnspedagoger har av sløjdverksamhet i inne- og utelærmiljøer og (2) hur småbarnspedagoger gestaltar funktionelle inne-

13

och utelärmiljöer för slöjdverksamhet. Informanterna besvarade halvstrukturerade enkätfrågor och kvalitativ innehållsanalys användes som dataanalysmetod.

Målsättningen är att få en uppfattning av hur slöjdverksamheten genomförs i daghemsmiljöer och att visa på olika lärmiljöers betydelse för den skapande kommunikationen och uttrycksformen i barns slöjdverksamhet.

Resultaten visar att en stor del av respondenterna inte har ändamålsenliga lärmiljöer för slöjdverksamhet. Vidare tyder resultaten på att barnen tycker om att skapa och uttrycka sig i olika slöjdmaterial. Resultaten indikerar att lärarna önskar sig inbjudande och fungerande lärmiljöer för en mångmateriell slöjd.

«FORTELLERSKAP» - fortellinger på langs, på tvers og på tross av språk

Hallgjerd Byrkjeland og Ine Larsen Måneby
Institutt for barnehagelærerutdanning, Universitetet i Stavanger

Abstrakt

Barnehagelærerutdanningen ved UiS har gjennom flere år hatt internasjonale studenter på kurset Comparative Educational Studies. Noen av studentene har drama som valgfag, der en stor del av arbeidet er konsentrert om utvikling av fortellestund med inviterte barn fra den internasjonale skolen i Stavanger som publikum. De færreste av barna og studentene har engelsk som sitt førstespråk. Gjennom denne studien utforsker vi hvordan kroppslige uttrykk som tablå og ulike former for bevegelsesforløp kan spille med som likeveldig del av formidlingen. Vi utforsker hvordan talekor kan bidra til tydelighet, men også underliggjøring av de ulike lagene i en fortelling. På hvilken måte kan arbeid med kollektive, stilistiske uttrykk utvikle barn og studenters trygghet som fortellere?

I studien arbeider vi i og med a/r/tography som metode innenfor kunstbasert forskningstradisjon. Et kjennetegn ved denne tradisjonen er å bruke kunstens eget språk både som utforskningsmedium og publiseringskanal. Det sammensatte ordet a/r/tography beskriver ulike roller i et kunstbasert forskningsarbeid, der den involverte er både kunstner (artist), forsker (researcher), lærer/pedagog (teacher), og skrivende menneske (graphy).

Arbeidet er fremdeles i en tidlig fase, men vi ser konturer av hvordan tilgang til et uttrykksrepertoar utover det verbale kan gi studentene større kraft som fortellere. Vi ser også at studentenes formidling kan stimulere barns fortellertrang. Med stadig økning av flerspråklighet i samfunnet og økt behov for språkarbeid både i barnehage og utdanning, mener vi det kan ha stor verdi å gi tid og rom for denne type «fortellerskap».

Barn, musikk og relasjonell helse. En studie av barns deltakelse i en sosialmusikalsk praksis i en barnehage

Beate Gilje Tumyr
Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Dette er en presentasjon av en Ph.D-studie som handler om barns deltakelse i en sosialmusikalsk praksis i en barnehage. Studien bygger på et fenomenologisk-hermeneutisk vitenskapssyn.

I rammeplanene betones barnehagens helsefremmende og forebyggende funksjon. Opplevelser med kunst og kultur presenteres som grunnleggende for tilhørighet, fellesskap og skapende arbeid.

Studiens formål er å utforske koblingen mellom musikk og relasjonell helse. Studien er et feltarbeid, med en egeninitiert sosialmusikalsk praksis over 14 uker som utforskes sammen med barn og ansatte i en barnehageavdeling. Feltnotater, samt intervju med barn og ansatte utgjør studiens empiri. Materialet analyseres gjennom Interpretative Phenomenological Analysis (IPA), for å få besvare problemstillingen: Hvilke sider ved relasjonell helse kan komme til syne når barn deltar i en sosialmusikalsk praksis i en barnehage? Resultatene på dette spørsmålet i denne studien er Uttrykksrikdom, fellesskap og agens.

Empirien drøftes i lys av perspektiver fra helsefeltet (van Hooft, 1998, 2006), det musikkpedagogiske feltet (Kulset, 2017, Vist, 2014), musikk- og helsefeltet (Stige et.al., 2010; Stensæth, 2016), samt barnehagefeltet (Stern, 2003: 2010).

Studien viser en sammenheng mellom musikk og relasjonell helse i barnehagen og hvordan deltakelse i en sosialmusikalsk praksis kan gi rom for ulike uttrykk, skape en arena for utforskning av relasjoner til omgivelsene man er en del av, og musikken og det estetiske handlingsrom ser ut til å gi barnet tilgang til å kjenne hva barnet vil og kan. Studien er et bidrag i diskursen om musikk knyttet til helse, til utvikling av det musikkterapeutiske og musikkpedagogiske feltet, samt til metodeutvikling i forskning med barn.

A2

Å kommunisere høytidsmarkering i barnehagen: Årsplan, reservasjonsrett og merkedager i et multi-temporalt samfunn

Michael Hertzberg
HVL, Bergen

Abstrakt

I dag skiller man mellom feiring og markering av ulike høytider, men en slik tilnærming fokuserer hovedsakelig på enkelthøytider alene. Kontroverser rundt skolegudstjenester og andre religiøse markeringer gir ansatte i skole og barnehager høye skuldre, og fagområdene Etikk, religion og filosofi (ERF) er det som jobbes minst med i barnehager. Dette innlegget er en teoretisk inngang til hvordan vi kan forstå, organisere, begrunne og kommunisere høytidsmarkering og merkedager i barnehagen innenfor et helhetlig pedagogisk rammeverk, i lys av multi-temporalitet (Birth 2013). Høytidsmarkering vil bli drøftet opp mot Cecile Labordes (2017) teorier om hvordan religioners plass i staten kan forhandles opp mot andre former for identitet. Et skille mellom hellige øyeblikk, som er viktige innenfor enkelte religiøse tradisjoner og kalendre, og samlende øyeblikk, som skal ha en fellesskapsfunksjon i barnehagen, skaper flere innganger for å jobbe pedagogisk med merkedager. Det åpner for religiøse markeringer så vel som FN-dager, eller egne lokale arrangementer. Ved å kommunisere og begrunne merkedagene i barnehagens årsplan gjennom et helhetlig opplegg, forhandler man om reservasjonsretten (føre-var) på generelt grunnlag, og barnehagen kan ha større handlingsrom for å planlegge utflukter og aktiviteter. Organisering av høytider og markeringer foregår innenfor en bredere ramme av kulturell pluralisering (Taylor 2007), og det å håndtere parallelle kalendere, altså multi-temporalitet, er i ferd med å bli en nødvendig egenskap blant ansatte i skoler og barnehager.

Man forventar sig att man ska ha nåt professionellt bemötande

Jennie Warström
Högskolan Dalarna, Falun

Abstrakt

Syftet med presentationen berör förväntningar mellan förskolepedagoger och vårdnadshavare med utländsk bakgrund i förskolan, utifrån frågeställningarna 1) Hur uttrycks vårdnadshavares och förskolepedagogers förväntningar i tal? Och 2) Vilka diskurser kan utläsas från dessa förväntningar? Ett flertal studier (Lunneblad, 2006; Sandberg & Vuorinen, 2008) visar att vårdnadshavare och förskolepedagoger har olika förväntningar på vad förskolan innebär. När det gäller studier i den svenska kontexten, saknas studier där föräldrarnas röster framträder. Den studie som presentationen bygger på består av intervjuer med förskolepedagoger och vårdnadshavare på tre förskolor i Sverige. Nio vårdnadshavare, fyra förskollärare och fyra barnskötare intervjuades. Med inriktning på förväntningar är Faircloughs (2001) teori om diskurs en lämplig utgångspunkt för analysen av intervjuerna. Faircloughs tredimensionella modell användes för att besvara frågeställningarna. Resultatet visade att de förväntningar som förskolepedagoger och vårdnadshavare har på varandra ibland är lika och ibland kolliderar. Förskolepedagogerna menar att vårdnadshavarna är intresserade av omsorg, medan vårdnadshavarna däremot talar om barnens lärande. Resultatet pekar på vikten att vårdnadshavare ges chans att förstå hur förskolan fungerar och vilka normer och värden den vilar på, och förskolepedagoger måste ges kunskap om hur man arbetar med vårdnadshavare som har svenska som andraspråk.

Referenslista

Fairclough, N. (2001) Language and Power. Harlow: Longman.
Lunneblad, J. (2006). Förskolan och mångfalden: en etnografisk studie på en förskola i ett multietniskt område. [Doktorsavhandling. Göteborgs universitet]. Studentlitteratur.
Sandberg, A & Vuorinen, T. (2012). Hem och förskola – samverkan i förändring. Liber AB: Stockholm.

Korleis formidle samisk kultur i barnehagelærerutdanninga i eit kultursensitivt perspektiv?

Jan Håkon Vikane og Kari Ryslett
Høgskulen i Volda, Volda

Abstrakt

I norsk barnehagekontekst peikar Rammeplanen for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017) på at alle norske barnehagar skal synleggjere samisk kultur og bidra til at barn kan utvikle respekt og fellesskapskjensle for det samiske mangfaldet. Undervisningsopplegget Samisk dag i barnehagelærerutdanninga har vore del av den fleirkulturelle opplæring gjennom fleire år. Føremålet med denne studien er at vi som lærerutdannarar skal vidareutvikle vår didaktiske praksis i formidling av samisk kultur. Problemstillinga er: Korleis formidle samisk kultur i barnehagelærerutdanninga i eit kultursensitivt perspektiv? Studien fylgjer eit self-study design og datainnsamlinga inkluderte reflekterande lærar-forskarlogg, logg frå samarbeidsmøte, tilbakemeldingar frå internasjonale konferansar, Likert-skala spørjeskjema frå to studentkull (N=43) og studentane sine egne refleksjonar. Refleksjonane vart kvalitativt analysert og data frå spørjeskjema vart deskriptivt presentert. Funna våre syner at Samisk dag med bruk av kulturelle artefakter og aktivitetar blir vurdert til å ha høg overføringsverdi for barnehagelærerstudentane sin framtidige profesjon. Lærerutdannarane sine refleksjonane peikar på nokre dilemma knytt til formidling av samisk kultur i

eit kultursensitivt perspektiv. Vidare peikar refleksjonane til studentane på at kunnskap er av avgjerande betydning for å kunne formidle samisk kultur med respekt og for å hindre eksotifisering. Dei didaktiske implikasjonane frå studiet er at undervisninga om samisk kultur bør vidareutviklast med større vekt på kultursensitiv forståing. Vidare studiar bør systematisk undersøke dei didaktiske vala som blir gjort i samband med formidling av samisk kultur i barnehagelærarutdanninga.

Nøkkelord: self-study design, samisk kultur, kultursensitivitet, eksotifisering,

A3

Lesing i barnehagen

Symposium

Ledet av Trude Hoel

Lesesenteret, Universitetet i Stavanger

Abstrakt

Lesing i barnehagen skaper rom for estetiske opplevelser og gode samtaler. Gode leseerfaringer bidrar til å utvikle en lyst på flere gode leseopplevelser, og samtidig som barna kultureres inn lesing, tilegner de seg det språket som er en forutsetning for deres egen leseopplæring og seinere leseforståelse. Dette symposiet bringer sammen forskere som arbeider med barn og lesing – fra ulike perspektiv. Flere av presentasjonene springer ut av prosjektet Samtalebaserte lesepraksiser i barnehage og hjem for erfaringer med litteratur og læring av språk (SPrELL).

De første presentasjonene retter oppmerksomheten mot bokvalg. Presentasjon 1 ser nærmere på hvilke tekster som leses og fortelles i norske barnehager og hvor barnehagenes bøker kommer fra. Presentasjon 2 undersøker om skriftmengde spiller inn på barnehagelæreres bokvalg, og hvordan skriftmengden påvirker lesetunder. Presentasjon 3 utforsker hvorvidt poetisk språk har potensiale til å engasjere barn og voksnes kommunikasjon og interesse for lesing og språk. I Presentasjon 4 presenteres et forskningsdesign for å finne svar på spørsmålet: I hvilken grad betrakter barnehagelæreren seg selv som litteraturformidler? Presentasjon 5 beskrives og diskuteres utviklingen av en språktest – Target words in books – som er benyttet i en intervensjonsstudie, og Presentasjon 6 retter blikket mot bildebokvalg og leseaktiviteter som kan bidra til et mangfoldig og flerspråklig lese miljø i barnehagen.

Nøkkelord: lesepraksiser, bokvalg, skriftmøter, skriftmengde, poetisk språk, litteraturformidling, intervensjonsnær språktest/målord i bøker, flerspråklig lese miljø

Valg av bøker i barnehagen

Agnes-Margrethe Bjorvand¹, Monica Gundersen Mitchell², Katarzyna Tunkiel³, Marianne Undheim³.

¹Institutt for nordisk og mediefag, Universitetet i Agder. ²Senter for leseforskning og leseopplæring, Universitetet i Stavanger. ³Institutt for barnehagelærarutdanning, Universitetet i Stavanger.

Abstrakt:

I denne presentasjonen utforsker vi valg av bøker i norske barnehager. Målet er å utvikle kunnskap om dagens praksis, som kan fungere som et refleksjonsgrunnlag for barnehager i arbeidet med å

utvikle egne lesepraksiser, slik at barn i barnehagealder får tilgang på et godt og mangfoldig utvalg bøker.

Vi har inntil nylig hatt svært begrenset kunnskap om tekstutvalg/bokutvalg i norske barnehager (Birkeland, 2011, Dybvik, 2016). Som en del av forskningsprosjektet SPReLL, er det gjennomført en nasjonal spørreundersøkelse om barnehagers lesepraksiser, der vi bl.a. spurte om titler på fem bøker som er lest sammen med barna den siste måneden. Analysen av den kvantitative spørreundersøkelsen viser at det er stor bredde i hva som leses, men at det også er et smalere utvalg av favoritter som leses av mange.

Med utgangspunkt i disse funnene, har vi ønsket å gå dypere inn i svarene. Vi har derfor gjennomført kvalitative fokusgruppeintervjuer med pedagogiske ledere i utvalgte barnehager, for å belyse følgende: Hvilke tekster som leses og fortelles i norske barnehager, hvor barnehagenes bøker kommer fra, hva barnehagelærere vektlegger når de skal skaffe bøker til barnehagen, og hva de vektlegger når de skal velge bøker å lese i barnehagen. Dette materialet er supplert med bilder av bøkene som leses mest i de ulike barnehagene. Intervjuene vil bli kodet og analysert med bruk av kvalitativ innholdsanalyse (bl.a. Fauskanger og Mosvold, 2014), og funnene vil bli presentert på konferansen.

Referanser:

Birkeland, T. (2011). Å skape verden gjennom språket. I K. Bakke, C. Jenssen og A.B. Sæbø (red.), Kunst, kultur og kreativitet. Kunstfaglig arbeid i barnehagen, (s. 43–72), Fagbokforlaget.

Dybvik, H. (2016). Litteratur i barnehagen – et spørsmål om kvalitet? I H. Jæger & J.K. Torgersen (Red.) Barnekultur (s. 122–135). Cappelen Damm Akademisk.

Fauskanger, J. & Mosvold, R. (2014). Innholdsanalysens muligheter i utdanningsforskning. I Norsk Pedagogisk Tidsskrift, 98(2), 127–139. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-2987-2014-02-07>

Korleis påverkar skriftmengde i bildebøker lesestunda?

Anne Marta V. Vadstein
Universitetet i Stavanger

Abstrakt:

Høgtlesing og bruk av bildebøker i barnehagen er ei kjelde til litterære og estetiske opplevingar, men også eit møte med skrift (Han & Neuharth-Pritchett, 2014; Teale & Sulzby, 1986). Trass i ein tradisjon for høgtlesing i norske barnehagar, veit vi lite om kva bøker som blir lesne. Det er heller ikkje undersøkt om mykje eller lita skriftmengde spelar inn på bokval, eller korleis skriftmengda påverkar lesestundene i barnehagen. Denne kvalitative studien ønskjer å utforske dette gjennom problemstillinga Korleis påverkar skriftmengde i bildebøker høgtlesing og samtale med 4-åringar?

Metodologisk er studien inspirert av aksjonsforskning (Kember, 2000) ved at barnehagelæraren er aktiv deltakar og medforskar i delar av prosessen. I studien gjennomfører 2-4 barnehagelærarar høgtlesingsøkter av to bildebøker med mykje eller lite skrift, delt inn ved teljing av ord, ord pr side, antal oppslag og sidetal totalt. Dei filmar leseøkta sjølve med eit kamera og mikrofon på stativ. Barnehagelæraren er medforskar i kraft av å tolke filmene frå lesestundene saman med underteikna. Lyddopptak frå denne samtalen utgjer det empiriske råmaterialet som blir transkribert. Barnehagelæraren får høve til å kome med innspel på det før underteikna gjennomfører tematisk analyse (Braun & Clarke, 2006).

Utgangspunktet for studien er sosiokulturelle og sosialsemiotiske teoriar om tidleg literacy, der barn deltek i literacyhendingar og får erfaringar med litteratur, skrift og bøker frå dei er heilt små (Barton, 2007; Heath, 1983), og studiar om vaksenrolla i høgtlesingsaktivitetar (Grøver, 2018; Hagtvvet, 2015; Han & Neuharth-Pritchett, 2014; Justice & Ezell, 2004; Mjør, 2009). Slik søkjer studien å bidra med kunnskap til barnehagefeltet om val og bruk av bøker med mykje eller lite skrift.

Kjelder:

Barton, D. (2007). *Literacy: an introduction to the ecology of written language* (2 ed.). Blackwell Publ.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Grøver, V. (2018). *Å lære språk i barnehagen*. Cappelen Damm AS.

Hagtvvet, B. E. (2015). *Språkstimulering. Tale og skrift i førskolealderen* (6 ed.). Cappelen Akademisk Forlag.

Han, J., & Neuharth-Pritchett, S. (2014). Parents' Interactions With Preschoolers During Shared Book Reading: Three Strategies for Promoting Quality Interactions. *Childhood Education*, 90(1), 54-60. <https://doi.org/10.1080/00094056.2014.872516>

Heath, S. B. (1983). *Ways with words : language, life, and work in communities and classrooms*. Cambridge University Press.

Justice, L., & Ezell, H. (2004). Print Referencing: An Emergent Literacy Enhancement Strategy and its Clinical Applications. *Language, speech, and hearing services in schools*, 35, 185-193. [https://doi.org/10.1044/0161-1461\(2004/018\)](https://doi.org/10.1044/0161-1461(2004/018))

Kember, D. (2000). *Action learning and action research*. Kogan Page.

Mjør, I. (2009). *Høgtlesar, barn, bildebok : vegar til meining og tekst* Universitetet i Agder]. Kristiansand.

Teale, W. H., & Sulzby, E. (1986). *Emergent Literacy. Writing and Reading*. Ablex Publishing Corporation.

Kommunikasjon omkring tekster med poetisk språk i barnehagen

Ellen Tveit
Universitetet i Stavanger

Abstrakt:

I bildebøker for barn kan en ofte finne en lekenhet eller undrende tilnærming, eller det vi kan kalle et poetisk språk (Alfredsson, 2021). Dette korresponderer i tillegg med hvordan mange barn selv tar i bruk et lignende poetisk språk (Pramling & Pramling Samuelsson, 2017). Denne studien ser nærmere på hvordan barn og voksne kommuniserer omkring poetisk språk i bildeboktekster. Formålet er å utforske hvorvidt poetisk språk har potensiale til å engasjere barn og voksnes kommunikasjon og interesse for lesing og språk. Her foreligger det et spørsmål om hvordan personalets bevissthet og nysgjerrighet omkring litteraturvalg og fremgangsmåte i forbindelse med lesing i barnehagen, kan gi erfaringer som fremmer både trivsel og språklig engasjement. Den teoretiske forankringen for prosjektet er sosiokulturelle perspektiver på barns språk- og kommunikasjonsutvikling (Vygotsky,

1978), resepsjonsteori (spesielt Rosenblatt, 1978) og litteraturteori omkring poetisk språk (spesielt med utgangspunkt i Jakobsons klassiske definisjon, 1960). Studien har en kvalitativ tilnærming med videoobservasjon av lesing i barnehagen og feltobservasjoner av kommunikasjon og lek mellom lesestunder. Overordnet er studien tilknyttet PhD-prosjektet Språkskapende muligheter ved poetisk språk i bildebøker samt SPrELL-prosjektet. Resultater av studien forventes å belyse et tema relatert til lesing og kommunikasjon i barnehagen som kan frembringe ny kunnskap omkring hvordan en kan fremme et godt lese- og språkmiljø i en mangfoldig barnehagekontekst.

A4

One Ocean Exploration Symposium: Barna Ved Nordsjøen

Symposium

Ledet av Elin Eriksen Ødegaard
BARNkunne, Høgskulen på Vestlandet

Fortellinger om pedagogisk engasjement og utforskende dialoger med barn om det store havet i den lokale fjæra

Elin Eriksen Ødegaard
BARNkunne, HVL

Abstrakt

Prosjektet One Ocean – Exploration, er et tverrfaglig prosjekt som involverer barn og personalet i fire barnehager, samt kunstnere, masterstudenter og forskere. Voksne og barn, har sammen og over tid, undersøkt den lokale fjæra. Her har vi prøvd å forestille oss det store havet og å uttrykke sanselige opplevelser i natur og kultur ved kysten. Vi har invitert barn og personalet med på kunstprosjekt, og samarbeidet med barnehager om kultur- og generasjonsmøter. Målet med prosjektet er å bidra med ny kunnskap om utforskende praksis i barnehagen og vise hvordan barn skaper mening og en begynnende forståelse og kunnskap om livet under, på, over og ved havet. Prosjektet er kultur historisk forankret: Narrative og dialogiske perspektiver, der begrepene, sted, tid, relasjon og sanselige erfaringer er sentrale. Dette innlegget vil trekke tråder fra det andre studiene som presenteres i symposiet. Felles for disse er en forskningsinteresse for felles utforskning mellom voksen og barna i et kystlandskap og en overordnet problemstilling om hvordan en felles utforskende tilnærming mellom voksne og barn i kystlandskap, kan informere berike barnehagepedagogikken i FN's havtiår. Dette innlegget supplerer de andre innleggene med noen flere funn; en begynnende forståelse og kunnskap om havet (Emergent Ocean Literacy), styrkes gjennom en undersøkende og utforskende praksis. Dette er en praksis som kjennetegnes ved at den anerkjenner den sanselige kroppen, det lokale stedet, fortellingene og imaginasjonen om det globale store og dype havet, som for eksempel bølgene, de sjøfarende, de fantasifulle dypvannsdynene, de døde fuglene og de levende sjøanemonene.

Bølger - om barns skapende utforskning med bølger ved havet!

Andrine K. Ingebrigtsen
HVL, Bergen

Abstrakt

Hva preger samtalefortelling mellom to-åringer og personalet etter estetisk utforskning av bølger ved havet? I denne masteroppgaven presenterer jeg en praksisrettet barnehagestudie med to-åringer. Masterprosjektet beskriver hvordan barna tilegner seg ny kunnskap om bølger og hav i møte med personalet gjennom samtalefortellinger etter estetisk aktivitet med bølger ved havet. Studien setter søkelys på hvordan estetisk aktivitet ved havet bidrar til å legge til rette for barns meningsskapning.

Bølger har i min studie to dimensjoner. Vann skaper bevegelse i barnas kropp som bølger i havet, barn bruker kroppen i sin meningsskapning under utforskning av vann som element. Den andre dimensjonen er bølger som en illusjon på samtalefortelling mellom barn og personalet, hvor bølgen beskriver personalets oppmerksomhet til barnet gjennom å lytte til barnets verbale og kroppslige uttrykk og videre gjennom samtalefortelling bidra i barnets meningsskapning med søkelys på kunnskap om bølger og hav.

Masterprosjektets design baserer seg på samskapning (co-creation) og er videre basert på antropologiske metoder, der data er tykke beskrivelser fra feltarbeid i en kystbarnehage. Som forsker er jeg deltakende under empiriskaping, dermed har jeg valgt å bruke video som støtte til observasjoner og feltnotater fra estetisk aktivitet og samtalefortellinger. I min studie beskriver jeg hvordan barna møter bølger ved havet gjennom en gjentakende estetisk aktivitet og jeg gjøre rede for hvordan personalet gjennom samtalefortellinger bidrar i barnas meningsskapning. Studien er et under-prosjekt under satsning på hav og utforskende kulturer i One Ocean-Utforskning.

Jeg skal ha narrativ analyse fra aktivitet ved havet og dypere analyse av noen samtaler. Foreløpige funn viser hvordan barn og personalets inntrykk og kroppslige erfaringer fra estetisk aktivitet ved havet er start på barnas meningsskapning gjennom samtalefortellinger. Jeg finner at forsknings og barnehagefeltet trenger mer kunnskap om arbeidsmåter i møte med de yngste barna.

Utforskning etter kunstprosjekter ved havet

Janne Åse Torsvik
HVL, Bergen

Abstrakt

Masterprosjektet er et etnografisk inspirert feltarbeid i to ulike kyst-barnehager. Gjennom deltakende observasjon og feltnotater, er formålet å søke innsikt i hva som kan ha betydning for å fremme utforskende aktivitet i barnehagen. Det er også et mål å få kunnskap om hvordan meningsskapende aktiviteter barna og personalet engasjerer seg i, kan knyttes til en bærekraftig utdanning. Den foregår en politisk dreining bort fra den holistiske barnehagetenkingen, mot tanken på å gjøre barn skole-klar. En utforskende pedagogikk, som har sitt utspring i barns interesser og nysgjerrighet, kan være en motpol til denne tendensen.

Masterprosjektet er forankret i et kulturhistorisk perspektiv og tar utgangspunkt i Ødegaards modell for utforskning som dialogisk engasjement, og sentrale begreper i Bakhtins dialogisme. Nøkkelordene aktivitet, relasjon, rom og plass i Ødegaards modell, vil danne utgangspunkt for analyse av funn. Bakhtins dialogisme viser til en grunnleggende forståelse for hvordan barn lærer gjennom kommunikasjon med omverden, ved å inkludere ytring som kropp. Dette krever en pedagogisk forståelse for at dialog ikke bidrar til læring, det er læring. Problemstillingen som gir retning for masterprosjektet, er: Hvordan foregår utforskende aktiviteter mellom barn og personale i etterkant av et kunstprosjekt om havet?

Det er mye forskning på lek og læring i norske barnehager, men utforskende aktiviteter er viet mindre oppmerksomhet. Masterprosjektet skal være ferdig medio mai 2024, og vil forhåpentlig gi en liten, men begrenset innsikt i hvordan en utforskende pedagogikk kan identifiseres, og hvordan dette kan bidra til en mer bærekraftig pedagogikk.

Barns utforskning ved havet -et kjønnsperspektiv

Monica Gustavsen
HVL, Bergen

Abstrakt

Heikkilä (2020) ser at det knapt er skoler og barnehager som jobber strukturert med likestilling og for å styrke likestilling. Målet med masteren er å få et blikk på hvordan barna gjør kjønn ved å se på aktiviteter som blir gjort ved havet og hva det kan gi oss kunnskap om i forhold til hvordan vi jobber med likestilling. Problemstillingen er: Hvordan gjør barnehagebarn kjønn ved bruk av ulike artefakter og materialer de finner når de utforsker ved havet gjennom et kunstprosjekt? Kanskje kan artefaktene med svake inskripsjoner være med å likestille barn i barnehagen. Ødegaard (2020) sin modell om dialogisk engasjement blir brukt for å analysere og se hvordan barn gjør kjønn. Davies (2003) skriver at å gjøre kjønn handler om at barn posisjonere seg etter de sosiale strukturene de befinner seg i, samtidig som de er selvstendige mennesker som skaper egne veier.

Det er en etnografisk inspirert studie hvor jeg har vært deltagende observatør. Det ble også filmet og både videomateriale og feltnotater blir brukt i analysen. Funnene blir sett på i to kategorier, artefakter med svake inskripsjoner og artefakter med sterke inskripsjoner. Funnene viser at det er lite forskjell på hvordan jenter og gutter gjør kjønn med artefaktene som har svake inskripsjoner. Det er nyanser som skiller hvordan de gjør kjønn, men det er større variasjon blant artefaktene med sterke inskripsjoner. Så det å jobbe i naturen med materiale og artefakter som har svake inskripsjoner kan sees på som en måte å jobbe for likestilling i barnehagen.

Sustaining Stories of the Seas: Intergenerational collaborative narratives

Czarecah Oropilla
BARNkunne, HVL

Abstrakt

Fortellinger er mektige kulturelle artefakter, som, når de blir fortalt og gjenfortalt, gir verden navn og overfører verdier, helter og ny kunnskap om havet. Intergenerasjonelle stedsbaserte «intergenerational collaborative narratives» ved havet gir glimt av levde erfaringer fra et perspektiv av bærekraftig pedagogikk for fremtiden. Imidlertid blir opplevelser mellom generasjoner ved sjøen ofte oversett og undersøkt som en berikelse av de første årene av utdanning.

Ved å utnytte begrepet kollaborative fortellinger (Ødegaard, 2007) har denne forskningen som mål å skape muligheter for ulike generasjoner til å kommunisere, holde på tradisjoner og skape ny kunnskap og kulturer blant og på tvers av generasjoner. På den måten deles lokale erfaringer gjennom fortellinger som er kulturelle gjenstander for meningsskaping og utforskning (Ødegaard, 2007; 2020). Historier er kulturens fartøy, og i dette prosjektet blir kultur sett på som formet av

lokale havlandskap, historiske gjenstander og intergenerasjonsengasjementer (Oropilla & Ødegaard, 2021).

Videre søker dette prosjektet også å fange øyeblikk av intergenerational collaborative narratives næret ved å utforske de lokale sjø landskapene. Gjennom kunstaktiviteter lokale ekskursioner, samtaler med lokale eldste og dyphengende aktiviteter ved sjøen, bruker dette prosjektet ulike metoder for å generere fortellinger i samarbeid mellom barna, barnehagelærere, forskere, lokale eldste og barnas familier. Med en kombinasjon av narrativ undersøkelse og visuelle metoder har prosjektet som mål å lokke fram meningsskapning mellom generasjoner og ny innsikt i den lokale felleskunnskapen om livet ved havet.

Parallellsesjon B

Program for parallellsesjon B

Tirsdag 24. oktober 2023, kl. 16.00 – 17.00

B1	Rom: Hangaren 1	Ledet av Francesca Granone
	Maria Dardanou Torstein Unstad Marianne Undheim Natalia Kucirkova	Workshop-based professional development of Early childhood educators' digital competences
	Gunnar Magnus Eidsvåg	Digital dømmekraft: en begrepsavklaring
	Monika Kamola	A Comparative Analysis of ECEC frameworks in Norway and Singapore: Exploring digital practices and use of Information and Communication Technology (ICT)
B2	Rom: Hangaren 2	Ledet av Randi Moe
	Katrine Nyvoll Aadland Kjersti Johannessen Eivind Aadland	Endring i kvaliteten på bevegelsesmiljøet i barnehagen gjennom eit kompetanseutviklingstiltak om fysisk aktivitet for tilsette. Funn frå prosjektet Active Learning Norwegian Preschool(er)s (ACTNOW)
	Hege Fimreite Lillian Pedersen Hilde Hofslundsengen	Barnehagelærarars interaksjonar i barnas leik i lys av teorien om praksisarkitektur
	Maria Grindheim Elin Eriksen Ødegaard James Rudd	Children's communication and negotiation in and through movement, play and exploration
B3	Rom: Hangaren 3	Ledet av Thomas Moser
	Anne Grethe Sønsthagen Karin Street	Parent-staff collaboration in Norwegian Early Childcare Centers: An investigation into the structural validity of and COVID-19 related differences to responses to the parental survey
	Tiril Wilhelmsen Veslemøy Rydland Ratib Lekhal	Associations between teachers' emotion socialisation behaviour and children's social competence and play in Norwegian childcare, and moderations by children's temperament.
	May Irene Furenes Thomas Moser Elin Reikerås	Trender innen skandinavisk barnehageforskning fra 2006 til 2020 - En systematisk kartleggingsstudie av forskningstemaer og metoder

B4	Rom: Concorde	Variasjoner, vitalitet og virvar - Tilnærminger til språk i barnehagelivet Symposium ledet av Bente Ulla og Ann Sofi Larsen
	Ann Sofi Larsen Angela Rieck Hege Merethe H. Moen	Språk foregår ... lydlig, sanselig og erfart. Et spekter av de yngste barnas samspill- og språkrepertoar
	Therese W. Borgland	Når komposteringer gir næring til kriterier for språk og de yngste barna
	Bente Ulla	Hofteplatå. Multiplisert. Dei yngste barna og språk i barnehagen

Abstrakt parallellsesjon B

B1

Workshop-based professional development of Early childhood educators' digital competences.

Maria Dardanou¹, Torstein Unstad¹, Marianne Undheim², Natalia Kucirkova³

¹UiT-The Arctic University of Norway, Tromsø. ²Department of Early Childhood Education, University of Stavanger. ³Learning Environment Centre, University of Stavanger.

Abstrakt

The importance of professional integration of digital technology in early childhood has been widely documented (Dardanou et al., 2023; Undheim 2022). In this study we aimed to develop a sustainable model for supporting pedagogic integration of technology in early childhood settings. Our objective was to develop a large-scale and sustainable learning network of ECE educators where they could exchange practices, views and ideas on creative use of technology with young children and co-learn through collaboration and critical reflection within a research-design-practice partnership. We adapted Bronfenbrenner's (2009) social-ecological theoretical frame as an interpretative framework for the collection and presentation of data. We constructed a workshop-based qualitative learning network that connects researchers, educators and future classroom labs in Norway. Transcribed group-reflections and teachers' pedagogical plans were thematically analysed with attention to their multidimensional potential (Moore-Russo & Wilsey, 2014). The Norwegian Centre for Research Data (NSD) approved the study and written informed consents were obtained from all participants, providing them the right to withdraw and to anonymity throughout the study. The findings demonstrate that ECEC educators' positive and negative digital experiences and practices are affected by various factors such as human resources, ideas, views and competencies. Further, the findings illuminate that the participants' experiences within the different systems (e.g. micro, macro, meso, exo and chrono) (Bronfenbrenner, 2009). The documented patterns of interaction contribute

to educators' professional digital competence. The study has implications for intentional digital implementation and supports a culture of professional digital competence in ECE settings in Norway.

Digital dømmekraft: en begrepsavklaring

Gunnar Magnus Eidsvåg
Universitetet i Stavanger

Abstrakt

I Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver har begrepet digital dømmekraft kommet inn som et nøkkelbegrep for barnehagens digitale praksis (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 44). I kapittelet om barnehagens arbeidsmåter stilles det flere krav til personalet i dette henseendet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 45). Personalet må derfor utvise digital dømmekraft for å leve opp til disse kravene i praksis. Hva som ligger i dette begrepet forklares imidlertid ikke.

Begrepet "digital dømmekraft" blir også brukt i faglitteratur for skole og barnehage (e.g. Bergsjø et al., 2020), og her blir begrepet definert, for eksempel: "Dømmekraft er å forstå hvordan kunnskap og ferdigheter kan anvendes i nye situasjoner som oppstår, for å utøve en god handling" (Bergsjø 2020, 24). Forfatterne forklarer imidlertid ikke hva en god handling er, bortsett fra å vise at samfunnet gjennom lover og regler sier noe om hva som ikke er gode handlinger (2020, 24-25). Etikk favner imidlertid mye bredere enn det juridiske bestemmelser gjør. Dermed er det behov for å utdype og klargjøre hva som ligger i begrepet dømmekraft ut fra en etisk synsvinkel.

Å avklare hva som ligger i begreper er nødvendig for å sikre god kommunikasjon og viktig for å utvikle en profesjon. Denne presentasjonen vil ta for seg hvordan dømmekraft kan defineres som et etisk begrep. Den faglige rammen er dermed etikk, og mer spesifikt i møtepunktet mellom normativ og anvendt etikk. Det anvendes derfor logisk-deduktiv metode med utgangspunkt i normative føringer i barnehagens styringsdokument. Her skal det derfor presiseres at presentasjonen ikke først og fremst vil drøfte empiriske eksempler og se etter digital praksis. Målet med (eller resultatene fra) presentasjonen er å utvikle et begrepsapparat som senere kan anvendes i analyser og diskusjoner av digitale praksiser i barnehagen.

A Comparative Analysis of ECEC frameworks in Norway and Singapore: Exploring digital practices and use of Information and Communication Technology (ICT)

Monika Kamola
Universitetet i Stavanger

Abstrakt

The aim of the study is to conduct a cross-national comparison of the frameworks for ECEC in Norway and Singapore, with a focus on exploring digital practices and use of information and communication technology. The study was conducted to understand how different countries approach digital practices and use of information and communication technology in their curricula. According to recent studies (Undheim & Ploog, 2023) digital competence and technology are not adequately addressed in the formal and perceived curriculum levels. Content analysis and comparative analysis methods were utilized to analyze the documents. Both Norwegian (Kunnskapsdepartementet., 2023) and Singaporean (Government of Singapore, 2022) governments has recently launched strategic plans for guiding the development of the technological ecosystem in education. Although digital

practices were adopted as working methods in both contexts, there was a difference in the emphasis placed on ICT tools. The comparison of the two countries' curricula revealed disparities in the assessment of digital practices, with Singapore providing more guidance in this area than Norway.

Government of Singapore. (2022, 08 June 2021). Educational Technology Plan. Government of Singapore. <https://www.moe.gov.sg/education-in-sg/educational-technology-journey/edtech-plan>

Kunnskapsdepartementet. (2023). Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole. Retrieved from <https://www.regjeringen.no/contentassets/3fc31c3d9df14cc4a91db85d3421501e/no/pdfs/strategi-for-digital-kompetanse-og-infrastruktur.pdf>

Undheim, M., & Ploog, M. (2023). Digital competence and digital technology: a curriculum analysis of Norwegian early childhood teacher education. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 1-16. <https://doi.org/10.1080/00313831.2023.2204109>

B2

Endring i kvaliteten på bevegelsesmiljøet i barnehagen gjennom eit kompetanseutviklingstiltak om fysisk aktivitet for tilsette. Funn frå prosjektet Active Learning Norwegian Preschool(er)s (ACTNOW)

Katrine Nyvoll Aadland, Kjersti Johannessen, Eivind Aadland
Høgskulen på Vestlandet, Institutt for idrett, kosthald og naturfag, Sogndal

Abstrakt

Teori/Bakgrunn: Kvaliteten på barnehagen sitt bevegelsesmiljø er viktig for barn sine høve til å vere fysisk aktive i kvardagen. Ein tidlegare norsk studie har funne at kvaliteten på bevegelsesmiljøet er assosiert med barn sitt fysiske aktivitetsnivå, men kvaliteten på bevegelsesmiljøet var minimal.

Målet med denne studien var å undersøkje om eit kompetanseutviklingstiltak om fysisk aktivitet for barnehagetilsette førte til endring i kvaliteten på bevegelsesmiljøet i barnehagen.

Metode: Kvaliteten på bevegelsesmiljøet på 44 avdelingar i alle tiltaksbarnehagane (n = 23) vart målt før oppstart av tiltaket og etter 7 og 18 månadar ved bruk av observasjonsverktøyet Movement Behavior Rating Scale (MOVERS). MOVERS omfattar 11 punkt, delt inn i 4 subskalaer, 1: Innhald, miljø og utstyr for fysisk utvikling, 2: Pedagogikk for fysisk utvikling, 3: Støtte for fysisk aktivitet og kritisk tenking, samt 4: Foreldre og barnehage. Kvart punkt vart skåra på ein skala frå 1-7 ved bruk av standard kriterier.

Resultat: Kompetanseutviklingstiltaket førte til ein svak auke i kvaliteten på bevegelsesmiljøet etter både 7 og 18 månadar. For subskalaene 2-4 var endringa størst ved 7 månadar og noko svakare etter 18 månadar. For subskala 1 var endringa størst ved 18 månadar. Avdelingane skåra lågast på kvalitet knytt til kommunikasjon og interaksjon gjennom fysisk aktivitet, her me heller ikkje fann endring gjennom tiltaket.

Implikasjoner for teori og praksis: Fokus på korleis barn og vaksne kan kommunisere og samhandle gjennom fysisk aktivitet bør vektleggjast i barnehagen og i vidare forskning på bevegelsesmiljøet i barnehagen.

Barnehagelærarars interaksjonar i barnas leik i lys av teorien om praksisarkitektur

Lillian Pedersen, Hege Fimreite, Hilde Hofslundsengen
Høgskulen på Vestlandet, Sogndal

Abstrakt

Målet er å undersøke barnehagelærarars interaksjonar med barn i leik, med utgangspunkt i forskingsspørsmålet: kva kjenneteiknar barnehagelærarars semantiske, materielle og sosiale interaksjonar i leik med ei gruppe barn i alderen 2-3 år? Tidlegare forskning viser at småbarn treng meir rettleiing i leiken, og barnehagelærarane si rolle kan vere å delta meir aktivt i leiken, heller enn å observere og støtte frå utsida av leiken (Fler, 2015; Ivrendi, 2020). Teorien om praksisarkitektur (Kemmis et al., 2014) tilbyr ei heilskapleg tilnærming til det dynamiske forholdet mellom individ ved å undersøke barnehagelærarars interaksjonar i barns leik, med vekt på det semantiske, fysiske og sosiale, retta mot deling av erfaringar og forståingar i eit fellesskap (Aspfors et al., 2021). Studien er gjennomført innan eit kvalitativt forskingsparadigme, og inneheld data frå videoobservasjonar av totalt 18 barnehagelærarar og 53 barn som samhandlar i leik i smågrupper. Datamaterialet er analysert i ei teoridreven koding (Brinkman & Tanggard, 2020). Studien er godkjent av Norsk senter for forskingsdata (Sikt). Barnehagelærarane og barna sine foreldre samtykker til å delta videoobservasjon. Datamaterialet er anonymisert. Datamaterialet er analysert med utgangspunkt i teorien om praksisarkitektur (Kemmis et al., 2014), med vekt på semantiske, materielle og sosiale dimensjonar ved samspelet mellom barnehagelærarar og barn i leik. Tentative resultat viser at barnehagelærarar ser ut til å variere samspelet med element av inkludering, skaping av samanhengar og reguleringar. Studien bidrar med kunnskap om korleis barnehagelærarar kan legge til rette for, regulere og støtte små barns leik.

Children's communication and negotiation in and through movement, play and exploration.

Maria Grindheim¹, Elin Eriksen Ødegaard¹, James Rudd²

¹Høgskulen på Vestlandet/BARNkunne, Bergen. ²Norges Idrettshøgskole, Oslo

Abstrakt

This presentation provides insights into teachers and children's communication and negotiation in and through movement, play and exploration based on case studies from Norwegian kindergartens. The case studies are drawn from guided tours where teachers and children were invited to share their situated understanding of the concepts of movement, play and exploration using guided tours methodology. Two to three examples will be shown of how communication and negotiation happened in and through movement, play and exploration during the guided tours. The study is inspired by an ecological perspective, accounting for reciprocal interactions between individuals and their environment, and the situated environment (Ingold, 2013; Thomson, 2018). Through microanalysis (Rogoff, 2014) of the videorecorded cases the study aims at investigating how verbal and non-verbal communication is used and supported in and through the concepts of movement, play and exploration. The cases have been discussed with the teachers in a focus group conversation after the guided tours. The study is conducted in line with international ethical and privacy protection guidelines. Children's parents and staff signed a consent form and can withdraw at any time. Child and teacher assent was confirmed before and during the video recordings. The insights and understandings garnered through this study will support the development of an ECEC a move-play-explore pedagogy for Norwegian ECCE contexts. This pedagogy will then be evaluated as part of

28

a wider interdisciplinary and multimethodological research project Move-play-explore in Early Childhood Education (MoveEarly).

B3

Parent-staff collaboration in Norwegian Early Childcare Centers: An investigation into the structural validity of and COVID-19 related differences to responses to the parental survey

Anne Grethe Sønsthagen, Karin Street
Høgskulen på Vestlandet, Sogndal

Abstrakt

Collaboration between parents and staff in early childcare centers is important to support children's well-being, development, and learning. COVID-19 brought world-wide structural changes to the ways in which staff and parents could collaborate. In this study, we investigated differences in parents' perceived collaboration with Norwegian early childcare centers before and after the first period of lockdown in spring 2020. First, we investigated the factor structure of the national Parent Survey conducted in the region Vestland during fall 2019 (n=8978). We posed the following research question: What is the structural validity of the Norwegian national Parent Survey, as it pertains to parental collaboration? To investigate whether a period of COVID-19 infection control measures, including structural changes to limit face-to-face contact, were related to differences in parents' perceived collaboration with the ECCs, we posed the following research question: Is there a difference between parents' perceived collaboration with their ECCs before and after spring 2020, when infection control measures were introduced? We included data from a different subsample of parents from the fall 2019 survey (n=1603) and an adapted version during spring 2020 (n=313). We found support for a four-factor solution, including parents' perceptions of staff-child relationships, information, participation, and interactions. Parents' perceptions of two of these factors (information and interactions) were significantly more positive in 2020, as compared to 2019. This study provides valuable information regarding differences in perceived collaboration in relation to COVID-19, shedding light on how the organizational structure of early childcare centers might affect collaboration with parents.

Associations between teachers' emotion socialisation behaviour and children's social competence and play in Norwegian childcare, and moderations by children's temperament.

Tiril Wilhelmsen, Veslemøy Rydland, Ratib Lekhal
Institutt for Pedagogikk, Universitetet i Oslo

Abstrakt

Emotion socialisation includes caregivers' behaviours and reactions to children's negative emotional expressions. As children spend a considerable amount of time in non-parental childcare in their early childhood, we consider childcare teachers to be prominent socialisers of children's emotional and social development (Denham et al., 2012). Further, it is likely that children with different temperaments are sensitive to and benefit from different emotion socialisation behaviours by caregivers (Bassett et al., 2017; Davis & Buss, 2012).

This study explores the association between childcare teachers' emotion socialisation behaviours (ESB) and children's social competence and play behaviour, and explore whether these associations depend on children's individual temperamental differences. We use data from 888 two- to five-year-old children from the Norwegian Oslo Early Education Study. Childcare teachers rated their own ESB with a Norwegian teacher version of the Coping with Children's Negative Emotions Scale (CCNES), and children's play behaviour with the Preschool Play Behaviour Scale (PPBS). Children's social competence was measured with a Social Situations Description task, and their temperament was rated by mothers with the Emotional, Activity and Shyness (EAS) scale.

Based on previous international research (Bassett et al., 2017; Davis & Buss, 2012), we hypothesize that shy children will benefit more from teachers' emotion *coaching* behaviours for more social competence and social play, and that highly emotionally reactive children will be more sensitive to emotion *dismissing* and emotion *coaching* behaviours for their social play. These results could have implications for teachers' professional development and practice in Norwegian childcare.

Trender innen skandinavisk barnehageforskning fra 2006 til 2020 - En systematisk kartleggingsstudie av forskningstemaer og metoder.

May Irene Furenes, Thomas Moser og Elin Reikerås
Universitetet i Stavanger

Abstrakt

Formålet med denne studien er å gi innsikt i kjernemomentene i skandinavisk barnehageforskning (for eksempel forskningstemaer og metoder), slik de har utviklet seg fra 2006 til 2020. Kunnskapsoversikten er basert på en protokollstyrt metodologi i tråd med retningslinjene fra Cochrane (2016) og omfatter empirisk forskning om det skandinaviske barnehagetilbudet publisert på dansk, svensk, norsk eller engelsk, samt publiseringsformater som tidsskriftartikler, forskningsrapporter, bokkapitler, og doktoravhandlinger. EPPI Reviewer-programvaren, levert av EPPI-senteret ved Institute of Education, University of London (Thomas, et al., 2022), ble brukt i analysen. Resultatene viser at empiriske studier om barnehageforskningen i de skandinaviske landene har økt i denne perioden. De fleste studiene (ca. 75 % av publikasjonene) er basert på kvalitative data. Temaene "Pedagogiske praksiser" og "Undervisning og læring" er de områdene innen barnehageforskningen som har økt mest. Funnene fra denne studien avslører at det mangler randomiserte kontrollerte studier og longitudinelle studier, og få studier innen barnehageforskningen har brukt tester eller andre vurderingsmetoder i designet. Denne systematiske kartleggingsstudien kan bidra til å gi en bedre oversikt over temaer der det trengs mer kunnskap.

B4

Variasjoner, vitalitet og virvar - Tilnærminger til språk i barnehagelivet

Symposium

Ledet av Bente Ulla og Ann Sofi Larsen
Høgskolen i Østfold

Abstrakt

Dette symposiet samler tilnærminger til de yngste barna og språklig mangfold, og utvider oppmerksomhet mot variasjoner, vitalitet og virvar i barnehagelivet. Forskerne som presenterer arbeider med å utvikle teori og kunnskap om hvordan deltagelse i språklig fellesskap kan ta form for barn under 3 år. Å anerkjenne og verdsette ulike kommunikasjonsuttrykk er sentralt i dette. Gjennom tilnærmingene skyves oppmerksomhet mot dynamiske livskrefter som settes i spill når språk gjøres og mangfoldiggjøres i barnehagen. Dette innebærer at vi utvider oppmerksomheten mot, og øker verdien til, det som betegnes som svake signaler i språkkulturen. Svake signaler kan være lyder, rytmer, bevegelser, tempo, berøringer, materialiteter, intensiteter med mer. Det rommer både det bevisste og det ubevisste, det vi legger merke til, og det som forbigås i taushet. Selve livet, den vitale livskraft, kan kjennes i lyder og rytmer som tar form og gir kraft til spekulasjoner, utvidede fortellinger og multimodale analyser. Alle bidragsyterne presenterer forskning i prosess, og tilhører Forskningsgruppen Småbarnsvitenskap (0-3 år) ved Høgskolen i Østfold, Fakultet for lærerutdanninger og språk. De empiriske tilfangene som blir presentert er generert gjennom tverrfaglige studier med interesse for kommunikasjon i språklig variasjon og mangfold. Hver presentasjon bygger på artikler i prosess og er en del av arbeidet fram mot antologien *Variasjoner, vitalitet og virvar - Tilnærminger til språk i barnehagelivet*, som er planlagt publisert 2024. Antologien utvikles i et samarbeid mellom det småbarnspedagogiske miljøet ved Høgskolen i Østfold og forskningsprogrammet ELLA - Education, Literature, Language ved Høgskolen i Østfold.

Språk foregår ... lydlig, sanselig og erfart. Et spekter av de yngste barnas samspill- og språkrepertoar

Ann Sofi Larsen, Angela Rieck, Hege Merethe Holterhuset Moen
Høgskolen i Østfold

Abstrakt

I denne presentasjonen søker jeg en utvidet oppmerksomhet mot språk, og de yngste barnas språktilnærming, gjennom å sette språklige, sanselige og estetiske aspekter i forbindelse med hverandre. Språk opererer i en økologi som inkluderer oppmerksomhet til det rikholdige og mangesidige i både det som uttrykkes, men også i det som ikke uttrykkes eller ikke er uttrykkbart eller mulig å forstå. I møte med empiri fra en dans-teater-musikk-produksjon for aldergruppen 0-3 år, og språkrelaterte filosofiske begrep, rettes oppmerksomheten mot hvordan svake signaler i språk kan ta form og ikke minst hva de gjør og hvilken kraft de bærer med seg. Jeg betrakter språk som «sensation in the forming, between the words» (Manning, 2013) og stiller blant annet spørsmål om hva vi kan oppdage hvis vi gir språklig verdi til utstrakte armer og ti fingre i sakte, usynkrone bevegelser. De yngste barna viser meg at utstrakte armer, griping ut i luften, vugging på et fang og håndflaters forsiktige rytmiske klapp, er språk i bevegelse, språk som foregår ... lydlig, sanselig og erfart. Gjennom dette har jeg blitt oppmerksom på språkets kapasitet til å ekspandere og de yngste barnas kapasitet til kraftfullt å bidra med språk utover det verbale og før det ordsatte. Kanskje kan vi snakke om språk i bevegelse, *Language on the moving* (Manning, 2013), og dets kollektive og emergerende kraft.

Når vi retter fokus mot affektiv inntoning, dynamiske vitalitetsformer og kroppslige samspill hos de yngste barna, er ikke dette et forsøk på å erstatte det verbale språket - snarere tenker vi at de utvider og utfyller hverandre. I vårt arbeid er vi opptatt av hvordan ikke-verbale uttrykksmåter kan være språklig betydningsfulle på lik linje med evnen til å frembringe ord. Vi stiller spørsmål om

hvordan de yngste barnas evne til affektiv inntoning kan betraktes som former for språk og hva det i så fall kan bety for pedagogens forståelse av barns språkrepertoar. Teoretisk settes elementer fra Stern og Merleau-Pontys teorier i spill med narrativer fra vårt arbeid med barn i barnehagen. Sterns vitalitetsformer og affektiv inntoning og Merleau-Pontys perspektiv på det kroppslige hjelper oss til å tone oss inn på artikkelens hovedanliggende - å belyse de yngste barnas språkrepertoar.

Når komposteringer gir næring til kriterier for språk og de yngste barna

Therese W. Borgland
Høgskolen i Østfold

Abstrakt

Donna Haraway viser til materiell-semiotiske relasjoner som virker sammen, og fremhever språk som sterkt kroppslig og materielt. Hun understreker videre at språk ikke skapes i verden, men er av verden. I denne presentasjonen utforsker vi muligheter som åpner seg om vi samspiller med hennes metodologiske begrepsverden. Hvordan åpner dette muligheter til å eksperimentere historier om forskere, språk og småbarnspraksiser? Hun omtaler dette som å kompostere og virke sammen. Dette krever at historier om språk blir rørt og veltet sammen for å skape mudder, som virker, forvirrer og skaper uorden, men også for å kunne skape ny næring og mangfoldiggjøre. Hun skriver videre: "It is time to theorize an unfamiliar unconscious, a different primal scene, where everything does not steam from the dramas of identity and reproduction" (Haraway, 2000, s. 123), og slik åpner hun fokus mot å svare og an-svare som gjennom språklige praksiser. Med begrepet respons-hability synliggjør hun at det handler om ansvarlighet og evne til å respondere (Haraway, 2016). I denne presentasjonen spør vi videre: Hvordan kan de store historiene (logosentriske og antroposentriske) om språk og språklige kriterier ligge der og gir næring til språk i barnehagen på ulike måter? Vi lar spørsmålene rettes mot empiriske bidrag fra arbeid i Regional kompetanseordning, og åpner de videre inn mot utforskning. Det er her det er avgjørende hvilke historier vi legger til om språk og hvilke historier som får betydning når de store historiene er brutt ned og næringen skal tilbake til jorden og språklige kriterier formes.

Hofteplatå. Multiplisert. Dei yngste barna og språk i barnehagen

Bente Ulla
Høgskolen i Østfold

Abstrakt

I denne presentasjonen dannar ein bevegelse mellom golvet og ei hofta inngangar til å utforske korleis levande språk og spontane samspel kan ta form i barnehagen. Eg vel å vektlegge kroppslege, affektive og sanslege aspekt i tilnærminga til dei yngste barna og språk, og søker ut over det velorganiserte og semantisk koordinerte. Vitale element i språket vert aktualisert, og eg finn støtte i Stern (2010, s. 123) som gir merksemd til dei yngste barna og dynamiske vitalitetsformer. Gjennom dei teoretiske tilnærmingane vert språk omtalt som ei hending. Med utgangspunkt i bevegelsar inne på småbarnsavdelinga blir eg nysgjerrig på noko viktig og levande som vert født gjennom små augeblikk - for deretter å verte transformert inn i nye potensial. Med støtte i Manning (2016) vert tilnærmingar til språk utforska som kreative potensial. Denne tilnærminga etterlet rom for å skape opp kva språk og samspel med dei yngste barna i barnehagen kan vere, og ikkje minst, vert det skapt rom til å verdsette meir enn det medvitne. Utvidinga skaper plass for duple ved korleis eit mylder av

bevegelsar, overraskingar og berøringar på golvet i barnehagen kan verte sett som kreative og kvalitative språklege potensial -på tvers av det vi tenkjer, sansar og erfarer. Under presentasjonen vektlegg eg vidare med korleis desse kreative kvalitetane rommar affektive aspekt, og samla skaper dette premiss for å drøfte språk som estetiske, kroppslege, musiske og visuelle kvalitetar.

Parallellsesjon C

Program for parallellsesjon C

Onsdag 25. oktober 2023, kl. 10.15 – 11.15

C1	Rom: Concorde	Ledet av Per Einar Sæbbe
	Hilde Sundnes Marianne Sæle	Dialog og åpenhet i møtet. Et pedagogisk filosofisk bidrag
	Monica E. Barken Trine S. Dale Silje Vegge Torild Marie Olsen Lisa Annika Brandt	“Samlingene er bra – men det er det med å ta det tilbake til barnehagen”
	Inger Benny E. Tungland Tove Erna Belland	"I en tett og konstruktiv dialog" – kommunikasjon og samhandling i etablering av partnerskap
C2	Rom: Hangaren 1	Ledet av Hanne Næss Hjetland
	Thomas Hammerø Lund	Barns verbalspråklige samhandling, forhandling og smidighet i flerspråklige barnegrupper
	Monica Gjelsten	1-3 åringar sin verbal og non-verbal kommunikasjon under leseaktivitetar
	Elise Øksendal Veslemøy Rydland Ratib Lekhal Vibeke Grøver	Exploring the associations between language, communication, attention and play behavior among preschool children
C3	Rom: Hangaren 2	Ledet av Elin Reikerås
	Camilla Björklund	Att synliggöra det osynliga – representationer i toddlares matematiklärande
	Francesca Granone Glenn Knudsen Mia Johansen Martin Stokke Elin Reikerås Enrico Pollarolo	Inclusive research in Early Childhood Education: researchers and co-researchers' reflections about the importance of communication
	Kristin Rostad Gangstad	Barns stemmer i barnehagehverdag og forskning
C4		

	Rom: Hangaren 3	Lesing i Barnehagen (del 2) Symposium ledet av Trude Hoel
	Hilde Dybvik	Barnehagelærerens selvforståelse som litteraturformidler
	Joakim E. Hansen Elisabeth B. Stangeland	Target words inn books – Utvikling av en intervensjonsnær språktest
	Cecilie Dyrkorn Fodstad Katarzyna Tunkiel Trude Hoel	Lesepraktiser i barnehagen når barna er flerspråklige

Abstrakt parallellsesjon C

C1

Dialog og åpenhet i møtet. Et pedagogisk filosofisk bidrag

Hilde Sundnes¹, Marianne Sæle²

¹NLA høyskolen, Breistein. ²Svanevågen barnehage, Rong

Abstrakt

Regional kompetanseordning REKOMP er en regional barnehagebasert kompetanseutvikling som skal støtte opp under og sikre et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet. Det er en nasjonal kompetansesatsing som skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis i tett samarbeid med universitet eller høgskole. Satsingen er initiert og finansiert av UDIR med bakgrunn i KDs Strategiplan Kompetanse for fremtidens barnehage (2018-2022) og som er videreført i Barnehager mot 2030-Strategi for barnehagekvalitet 2021-2030.

Ett av de innmeldte prosjektene til NLA er fra Norlandia Svanevågen gårds- og friluftsbarnehage som ønsker å jobbe med tematikken Barnehagen som pedagogisk virksomhet. Barnehagen var ny i 2019 og fikk en utfordrende start med covid etter bare mynders drift. Utviklingsområdet deres er rettet mot kommunikasjon og kommunikasjons flyt på tvers av avdelinger og mellom ulike nivåer. Problemstillingen for utviklingsprosjektet er: hvordan kommunisere med hverandre for å fremme et godt og inkluderende arbeidsmiljø?

Den teoretiske innfallsvinkelen rettes i hovedsak til filosof Hans Georg Gadammers forståelse av dialogen, dog med innslag fra kultur og samfunnskritiker Michel Foucaults tilnærming til begrepet makt og sosiolog Pierre Bourdieus bruk av begrepet habitus.

Målet med at medarbeidere i Svanevågen barnehage i partnerskap med NLA sammen skal kunne videreutvikle barnehagens identitet og egenart, da gjennom barnehagens egne praksisnære erfaringer med støtte og bidrag fra høgskolens faglige innspill. Samarbeidet grunner i aksjonsforskning som metode og hvor den pedagogisk filosofiske rammen prøves ut for å kunne å løse problemstillingen.

“Samlingene er bra – men det er det med å ta det tilbake til barnehagen”

Torild Marie Olsen¹, Trine Smiseth Dale², Lisa Annika Brandt², Monica Endresen Barken², Silje Vegge²
¹Universitetet i Agder, Institutt for nordisk og mediefag. ²Universitetet i Agder, Institutt for Pedagogikk

Abstrakt

Paperet bygger på et forskningsprosjekt på Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen (Rekomp) i Agder. Målet er å utforske pedagogiske leders forståelse av ReKomp som utviklingsarena, og utvikle nye tiltak sammen med dem. Første del av prosjektet bygger på fokusgruppeintervju av pedagogiske ledere og intervju av styrere. I andre del inviteres pedagogiske ledere til to design-thinking-inspirerte workshop.

Vi vil presentere funn fra fokusgruppeintervjuer fra alle seks regionene i Agder. Foreløpige funn viser utfordringer med å implementere fagstoff og ideer fra samlinger til ansatte i egen barnehage. Det gjelder alle, også de som lykkes med utviklingsprosessen.

Paperets problemstilling tar utgangspunkt i de pedagogiske ledernes kommunikative utfordringer med å overføre ideer til ansatte som ikke har vært på samling. Analysene baseres på teori om translatørkompetanse (Røvik, 2007, s. 325). ReKomp Agder er strukturert slik at pedagogiske ledere som deltar på samlinger, må kunne oversette teorier, ideer og føringer til egen barnehagekontekst. Slike oversettelsesprosesser kan belyses gjennom begreper som kontekstualisering og dekontekstualisering (Røvik, 2007, Eik et al., 2020, s. 73). Utfordringer i rollen som translatør kan også skyldes mangfoldet og ulikt kunnskapsgrunnlag i personalgruppa (Eik et. al, 2020) og det å sikre motivert personale. Herunder vil teori om indre motivasjon (Deci og Ryan, 2017) og well-being (Deci og Ryan, 2008) være sentralt. Våre foreløpige funn viser at rollen som translatør i ReKomp er undervurdert, og bør utforskes videre.

"I en tett og konstruktiv dialog" – kommunikasjon og samhandling i etablering av partnerskap

Inger Benny Espedal Tungland
Universitetet i Stavanger

Abstrakt

Etablering av partnerskap mellom lærerutdanningene og barnehagene er et hovedgrep for å styrke barnehagelærerens profesjonskvalifisering (Kunnskapsdepartementet, 2017)

Partnerskapsbegrepet er imidlertid både upresist og opptrer i mange former viser det seg (Jakhelln, Lund & Vestøl, 2017). Forskning som oppsummerer selve partnerskapskonstruksjonene, innholdet i samarbeidet og hvordan partnerskap operasjonaliseres er begrenset (Faglig råd for lærerutdanning, 2020). Studien er organisert rundt tematikken å pilotere og utvikle et likeverdig partnerskap mellom barnehage og institutt fra perspektivet til faglig koordinator ved utdanningsstedet.

Målet med studien er å identifisere spenningsfelt, opplevelser og tema som skiller seg ut som særlig interessante å vie oppmerksomhet i arbeidet med å etablere partnerskap.

Teoretisk bygger studien på en grunnlagsforståelse om at læring og kunnskapsutvikling i den hensikt å skape noe nytt foregår gjennom deltakelse og samhandling (Dyste, 2001; Dewey, 1997; Engström, 1987). Felles prosjekter gir bare mening om en møtes om en felles sak (Skjervheim, 1996)

Autoetnografisk metode er anvendt i studien, og gjennom metoden rettes oppmerksomheten mot faglig koordinators ved utdanningsstedet sine egne subjektive erfaringer. Empirien som ligger til grunn for studien er notater, logger, møtereferat, e- poster, lysark benyttet i presentasjoner.

Erfaringene presenteres under temaene: formalisering av partnerskap, rom for felles ansvar, felles virksomhet og frirom.

Resultatene impliserer betydningen av å være oppmerksom på emosjonenes betydning for samhandling, vedvarende oppmerksomhet mot kommunikasjon som verner om kreativitet og frirom samt å etablere strukturer for møteplasser og felles ledelse slik at demokratiske prosesser skal kunne skje.

C2

Barns verbalspråklige samhandling, forhandling og smidighet i flerspråklige barnegrupper

Thomas Hammerø Lund

Institutt for barnehagelærerutdanning, Universitetet i Stavanger

Abstrakt

Paperet presenterer den første av til sammen tre delstudier i et kvalitativt doktorgradsprosjekt. I denne studien har hensikten vært å undersøke og beskrive i hvilke situasjoner og på hvilke måter ulike verbalspråk kommer til uttrykk i flerspråklige barnegrupper. Datamaterialet som ligger til grunn for analysen, er videoobservasjoner av barn i alderen tre til seks år i tre barnegrupper i to barnehager i ulike deler av landet. Forskningssetiske betraktninger rundt små barns samtykke- og nektelseskompetanse har vært sentrale i planlegging og gjennomføring av datainnsamlingen. Vygotskijs sosiokulturelle læringsteori og Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell danner et teoretisk rammeverk. Vygotskij framhever interaksjonen mellom mennesker som sentral for barns utvikling og læring. Bronfenbrenner trekker fram institusjonene barn oppholder seg i fra tidlig alder av og relasjonene de inngår i som viktige når en utforsker barns utvikling. Funn sees i lys av forskning på flerspråklighet, transspråking, kodeveksling og kontaktbaserte talestiler. Resultater fra studien peker på forhandlinger omkring språklige uttrykk, refleksjon rundt ord og uttrykks meningsinnhold, kreative bidrag i form av transspråking og kodeveksling, samt språklig tilpasning som sentrale kjennetegn ved den verbalspråklige samhandlingen i barnegruppene. Jeg kaller dette barns verbalspråklige smidighet. Studien bidrar med forskningsbasert kunnskap om hvordan verbalspråklig samhandling og smidighet har betydning for identitetsutvikling og tilhørighet i et system der lingua franca er norsk. Studien bidrar med dette både til den teoretiske forståelsen av språklig bærekraft, som blant annet innebærer å fornye eksisterende språkpraksiser for å dekke samtidens behov, og gir et bidrag til arbeidet med å videreutvikle gode forskningsbaserte flerspråklige praksiser i barnehagene.

1-3 åringar sin verbal og non-verbal kommunikasjon under leseaktivitetar

Monica Gjelsten
Høgskulen i Volda

Abstrakt

Dei minste barna nyttar både verbale og non-verbale kommunikasjonsmåtar under leseaktivitetar i barnehagen. Denne studien ser på korleis barn tileiknar seg tidleg literacy gjennom å kommunisere gjennom å leike og å bruke kroppen. Studien tar utgangspunkt i eit kvalitativt casestudie gjort av Lena Basse (2020) i ei dansk vuggestue og i Teales og Sulzbys (1986) si literacyforskning og Carina Fast (2008) si forskning om lese- og skriveutvikling som bygger på Vygotsky sin teori om læring gjennom sosiale praksisar. Studien har som føremål å få auka kunnskap om korleis småbarn samhandlar med bøker og leseaktivitetane deira i barnehagen. Forskningsprosjektet ser spesielt på eitt- til treåringane si verbale og non-verbale kommunikasjon når dei samhandlar med småbarnsbildebøker med sansemotoriske innslag som stimulerer den taktile sansen deira. Problemstillinga er: Korleis kommuniserer 1-3 åringar under leseaktivitetar på ei småbarnsavdeling? Studien er gjort på to småbarnsavdelingar med 17 barn i ein kommunal barnehage med ni faste tilsette. Studien er etnografisk med eit teoretisk grunnlag i Shirley Brice Heath og Brian V. Street with Molly Mills (2008) sine tilnærmingar. Studien varar i sju veker, det er nytta feltnotatar (conceptual memos) og både deltakande observasjon og ikkje- deltakande observasjon (Postholm, 2010). Det er foreløpig gjort kvalitativt strukturerte intervju med fire av dei tilsette og intervjuet er sett gjennom ei fenomenologisk forståelsesramme. Dei foreløpige funna inneheld relevante observasjonar av barna under leseaktivitetar og samhandling med bøkene.

Exploring the associations between language, communication, attention and play behavior among preschool children

Elise Øksendal, Veslemøy Rydland, Ratib Lekhal, Vibeke Grøver
Institutt for pedagogikk, Universitetet i Oslo

Abstrakt

The aim of this study is to explore associations between play behavior and language skills among young children. Firstly, we will investigate latent profiles of children who share common patterns of play-, language-, communication- and attention skills. Secondly, we will investigate if children in these profiles differ in age, gender, socioeconomic status and being a dual language learner (DLL). This is important to identify the heterogeneity of children attending Norwegian ECECs.

Data was collected in ECEC centers participating in The Oslo Early Education Study (OEES) (T1). OEES is an ongoing longitudinal randomized control trial study. We included children 16-57 months (N=888, 67% DLL, 50% boys).

Play was assessed with the Preschool Play Behavior Scale: "Reticent play" (4 items), "Solitary-passive play" (3 items), "Social play" (6 items) "Rough and tumble play" (2 items). Language, communication and attention was assessed with TRAS: "Attention" (9 items), "Communication" (9 items), "BPVS" (107 items) and Wippsi "Information" (28 items).

Preliminary results indicate that social play is associated with good language-, communication- and attention skills. Reticent play is associated with poor language-, communication- and attention skills. Solitary-passive play is associated with poor language- and communication skills. Rough and tumble play is associated with moderate language skills and poor attention skills. We also found heterogenous latent profiles of our measures.

Our findings indicate that children with different language-, communication- and attention skills engage in different play behavior. Knowledge about this is important for ECEC teachers to support children with heterogenous play behavior and language skills.

Att synliggöra det osynliga – representationer i toddlers matematiklärande

Camilla Björklund

Göteborgs universitet, Sverige

Abstrakt

För toddlare i förskolan (1-3-åringar) är tal (eng. "numbers") något de möter dagligen men som inte har en självklar innebörd. Tal används oftast för att beskriva exakta antal såsom tre, femton eller hundra. Men tal är abstrakta till sin natur, vilket innebär att "tre" kan beskriva tre stycken äpplen, hundar eller barn där begrepps innebörden av tre är det abstrakta antalet. Eftersom tals innebörd är abstrakt eller "osynligt" behöver tal representeras. Detta görs med yngre barn vanligtvis med räkneord eller fingertal och senare med siffersymboler. På så sätt kan tal kommuniceras mellan människor. Tal förekommer visserligen i dagliga samtal mellan barn och vuxna, men frågan är hur förskollärare kan kommunicera tals innebörd till barn för vilka talen är nya begrepp – hur förskollärare kan göra den osynliga innebörden av tal synlig för barnen. I projektet DUTTA undersöktes i samarbete mellan två forskare och tre förskollärare hur tal i betydelsen "hur många" kunde kommuniceras till toddlare i aktiviteter, lekar och spel i förskolan. Som vetenskaplig grund användes variationsteoretiska principer där systematisk användning av kontraster och generalisering bidrog till att synliggöra det osynliga. Aktiviteterna har utvecklats och utvärderats i en iterativ process under tre terminer, där särskilt användningen av representationer spelat en avgörande roll för barnens möjligheter att se det osynliga. I presentationen lyfts två exempel på undervisningsaktiviteter fram: bokläsning och Lotto-spel. Utifrån dessa problematiseras hur tals innebörd kan kommuniceras genom olika sätt att använda representationer. I relation till tal som ett innehåll för lärande, visas vilka utmaningar som framträdde i förskolläraernas undervisningshandlingar.

Inclusive research in Early Childhood Education: researchers and co-researchers' reflections about the importance of communication

Francesca Granone¹, Glenn Knudsen¹, Mia Johansen¹, Martin Stokke², Elin Reikerås¹, Enrico Pollarolo¹
¹Universitetet i Stavanger. ²Nord Universitetet, Levanger

Abstrakt

Inclusive research identifies a partnership between academics and people with intellectual disabilities, with the aim of conducting research together (Johnson, 2009; Johnson & Walmsley, 2003). This must contain some key elements, as addressing issues that matter to people with intellectual disabilities, and being conducted with respect and in a way that allows their views and experiences to be considered. The literature has also clearly presented a relationship between inclusive research and inclusive education, both in school and in ECEC institutions (Nind, 2014).

Two research projects led by the University of Stavanger (DiCoTe: "Increasing professional Digital Competence in Early Childhood Teacher Education with focus on enriching and supporting children's play with coding toys" and "Utvikling av ressurser for å forstå hverdagen gjennom inkluderende forskning") are developed through inclusive research, grounded on the guidelines described by Østby regarding this practice (Østby & Haugenes, 2019).

This study is built on the theoretical framework developed by Skjervheim (Skjervheim, 1974), that defines symmetrical communication as a key aspect in relation to the perspective behind special education and inclusive research.

Reflections that both researchers and co-researches involved in the two projects had about each term that define inclusive research (ownership, interests, collaboration and communication, control and availability) have been analysed through thematic analysis (Braun & Clarke, 2006), in order to understand how to build a better communication in ECEC institutions.

Results highlights both common elements and different perspectives about communication and can be considered as an important contribution to research, practice and society.

Barns stemmer i barnehagehverdag og forskning

Kristin Rostad Gangstad
Høgskulen i Volda

Abstrakt

Presentasjonen tar utgangspunkt i et doktorgradsprosjekt om barns medvirkning i den flerkulturelle barnehagen. Formålet med studien er å undersøke hvordan medvirkning i barnehagen oppstår, og hvilke erfaringer og synspunkter barna selv har rundt dette temaet, altså egen mulighet til medvirkning i barnehagehverdagen.

Studien har en kvalitativ tilnærming, og datainnsamlingen er gjort gjennom feltarbeid i to ulike barnehager. Det er tatt i bruk både deltakende observasjon og intervjuer med barn. Det er i dag en økende interesse for barns stemmer i forskning, men selv om det å lytte til barns stemmer er anerkjent som viktig, er metodene som brukes ofte relativt voksenstyrte (Urbina-Garcia et al., 2022).

I presentasjonen deles metodiske refleksjoner knyttet til det å forsøke å løfte fram barns stemmer med utgangspunkt i etiske vurderinger og teorier om barn som deltakere i forskning. Det blir også vist til noen foreløpige funn. Funnene drøftes i lys av kritisk teori og dimensjoner innenfor flerkulturell pedagogikk, og det stilles spørsmål rundt hvilke stemmer som blir hørt. Studien søker å utvide perspektiver på barns medvirkning i barnehagen og gi innspill til hvordan det kan gis plass til et mangfold av stemmer både i barnehage og forskning. Presentasjonen vil derfor kunne plasseres under deltemaet om kommunikasjon i språklig variasjon og mangfold.

C4

Lesing i barnehagen

Symposium

Ledet av Trude Hoel
Lesesenteret, Universitetet i Stavanger

Abstrakt

Lesing i barnehagen skaper rom for estetiske opplevelser og gode samtaler. Gode leseerfaringer bidrar til å utvikle en lyst på flere gode leseopplevelser, og samtidig som barna kultureres inn lesing, tilegner de seg det språket som er en forutsetning for deres egen leseopplæring og seinere leseforståelse. Dette symposiet bringer sammen forskere som arbeider med barn og lesing – fra ulike

perspektiv. Flere av presentasjonene springer ut av prosjektet Samtalebaserte lesepraksiser i barnehage og hjem for erfaringer med litteratur og læring av språk (SPrELL).

De første presentasjonene retter oppmerksomheten mot bokvalg. Presentasjon 1 ser nærmere på hvilke tekster som leses og fortelles i norske barnehager og hvor barnehagenes bøker kommer fra. Presentasjon 2 undersøker om skriftmengde spiller inn på barnehagelæreres bokvalg, og hvordan skriftmengden påvirker lesestunder. Presentasjon 3 utforsker hvorvidt poetisk språk har potensiale til å engasjere barn og voksnes kommunikasjon og interesse for lesing og språk. I Presentasjon 4 presenteres et forskningsdesign for å finne svar på spørsmålet: I hvilken grad betrakter barnehagelæreren seg selv som litteraturformidler? Presentasjon 5 beskrives og diskuteres utviklingen av en språktest – Target words in books – som er benyttet i en intervensjonsstudie, og Presentasjon 6 retter blikket mot bildebokvalg og leseaktiviteter som kan bidra til et mangfoldig og flerspråklig lese miljø i barnehagen.

Nøkkelord: lesepraksiser, bokvalg, skriftmøter, skriftmengde, poetisk språk, litteraturformidling, intervensjonsnær språktest/målord i bøker, flerspråklig lese miljø

Barnehagelæreren selvforståelse som litteraturformidler

Hilde Dybvik
OsloMet

Abstrakt

Rammeplan for barnehagen (Utdanningsdirektoratet, 2017) forplikter barnehagen til å jobbe aktivt med barnelitteratur gjennom «ulike formidlingsmåter» som lar barna oppleve «spenning og glede»

(s. 48). Dybvik, Fodstad & Jæger (2022) etterlyser undersøkelser av nettopp barnehageansattes selvforståelse som litteraturformidlere.

Hva innebærer det å være en litteraturformidler i en barnehagekontekst? Og i hvilken grad betrakter barnehagelæreren seg selv som litteraturformidler? Disse spørsmålene er utgangspunktet for en planlagt studie, som igangsettes høsten 2023. I symposiet vil jeg presentere forskningsdesignet og teoretisk bakteppe for studien. Designet tar utgangspunkt i å involvere deltidsstudenter som velger fordypning i Språkmiljø. Deltidsstudiet er samlingsbasert og undervisningen foregår både på campus, på nett og i barnehagen. Dermed er det god kontakt mellom undervisning og barnehage. En av studieoppgavene vil innebære loggføring av hva som leses i barnehagen en bestemt periode, og hvem (voksen eller barn) som bestemmer det. I arbeidsgrupper skal studentene reflektere over erfaringene ut fra gitte spørsmål. I tillegg vil én student fra hver gruppe inviteres til et fokusgruppeintervju om hva som er viktig for dem når de skal lese for barn i barnehagen. Townsends (1990) skille mellom book people og child people og Ficher-Lichtes (2008) performance-teori vil danne noe av det teoretiske rammeverket. Prosjektet vil potensielt ha stor betydning for praksis: For at det skal bli lesing i barnehagen, i tråd med rammeplanen, er man avhengig av barnehagelærere som tar oppdraget på alvor. Da trengs det kunnskap om hvordan barnehagelæreren forstår sin egen rolle.

Target words inn books – Utvikling av en intervensjonsnær språktest

Joakim E. Hansen, Elisabeth B. Stangeland
Senter for leseforskning og leseopplæring, Universitetet i Stavanger

Abstrakt

Det er godt dokumentert at lesing for og sammen med barn kan gi fart på barns språkutvikling (Grøver et. al 2020). På denne måten kan lesing være en særlig god arbeidsmåte for å fremme andrespråksferdigheter hos barn som lærer flere språk. I SPrELL-prosjektet er det gjennomført en intervensjonsstudie om effekten av at barn får lese bøker på morsmål hjemme, i tillegg til at de får lese de samme bøkene på norsk i barnehagen. Effekt av intervensjonsstudier er vanligvis målt med standardiserte språktester, men erfaringer fra intervensjonsstudier knyttet til digital lesing (Rogde et. al. 2021) peker også på potensialet som ligger i å benytte intervensjonsnære språktester. I dette innlegget presenteres utviklingen av en språktest – Target words in books – som ble benyttet i studien samt foreløpige funn. Testen har som hensikt å måle læring av ord fra de syv bøkene som ble lest i intervensjonsfasen. Utvalget i studien består av 190 barn (3-4 år) som har enten litauisk, arabisk eller polsk som morsmål. Intervensjonen strakk seg over ni uker, og datainnsamlingen ble gjennomført i fem kommuner på sørvest-landet i januar 2023 (pre-test) og mars 2023 (post-test).

Lesepraksiser i barnehagen når barna er flerspråklige

Cecilie Dyrkorn Fodstad¹, Trude Hoel², Katarzyna Tunkiel³

¹Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning. ²Senter for leseforskning og leseopplæring, Universitetet i Stavanger. ³Institutt for barnehagelærerutdanning, Universitetet i Stavanger,

Abstrakt

Innenfor en heteroglossisk språkideologi, blir det vektlagt vesentlige muligheter for språkutvikling (García og Wei, 2014). Det fremmes også i Rammeplanen at «I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid» (KD, 2017, s. 47). I Norge er det forsket lite på lesepraksiser som kilde til dynamisk flerspråklig utvikling. Vi har også begrenset kunnskap om hvilken barnelitteratur på andre språk enn norsk som anvendes i norske barnehager.

I denne presentasjonen vil vi derfor studere bildebokvalg og leseaktiviteter som kan bidra til et mangfoldig og flerspråklig lese miljø i barnehagene. Det innebærer blant annet å undersøke lesepraksiser når bøkene utfordrer et monoglossisk språkmiljø. Datamaterialet er hentet fra det NFR-finansierte forskningsprosjektet SPrELL. Utgangspunktet vårt er et nasjonalt spørreskjema hvor 1296 barnehagelærere har svart på hvorvidt de leser bøker på andre språk enn norsk, hvilke språk og hvilke bøker. Basert på resultatene fra spørreskjemaet, har vi gjennomført seks fokusgruppeintervjuer i barnehager med høy andel flerspråklige barn. Gjennom intervjuene får vi et innblikk i hvilke lesepraksiser flerspråklige barn møter i barnehagene, der bokvalg og bokaktiviteter er vesentlige ledd i praksisene.

Det teoretiske rammeverket vi støtter oss til for å analysere og diskutere resultatene av materialet vårt, er forskningsartikler som diskuterer potensialet i bruk av flerspråklig litteratur (Kersten & Ludwig, 2018; Daly, 2018) og representasjon av mangfold i bildebøker (Koss, 2015; O'Sullivan, 2009; Kümmerling-Meibauer, 2015). Vi støtter oss også til forståelsen av transspråking slik García og Wei fremstiller det (2014).

Referanser:

- Daly, N. The linguistic landscape of English-Spanish dual language picturebooks, *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 39:6, s. 556-566
<https://doi.org/10.1080/01434632.2017.1410163>
- García, O., & Wei, L. (2014). *Translanguaging: Language, bilingualism and education*. Palgrave Pivot.
- Kersten, S. & Ludwig, C. (2018). *Translanguaging and Multilingual Picturebooks: Gloria Anzaldúa's Friends from the Other Side/Amigos Del Otro Lado*. *CLELEJournal*, Volume 6, Issue 2.
<https://clelejournal.org/wp-content/uploads/2018/11/Translanguaging-and-Multilingual-Picturebooks-CLELE-6.2.pdf>
- Koss, M. D. (2015). *Diversity in Contemporary Picturebooks: A Content Analysis*. *Journal of Children's Literature*, 41(1), s. 32-42.
https://www.academia.edu/19586245/Diversity_in_Contemporary_Picturebooks_A_Content_Analysis
- Kümmerling-Meibauer, B. (2015). *From baby books to picturebooks for adults: European picturebooks in the new millennium*. *Word & Image*, 31:3, s. 249-264.
10.1080/02666286.2015.1032519
- Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra
<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- O'Sullivan, E. (2009). *S is for Spaniard. The representation of foreign nations in ABCs and picturebooks*. *European Journal of English Studies*. 13:3, s. 333-349.
<https://doi.org/10.1080/13825570903223517>

Parallellsesjon D

Program for parallellsesjon D

Onsdag 25. oktober 2023, kl. 13.00 – 14.00

D1	Rom: Concorde	Ledet av Aihua Hu
	Adrian Kristinsønn Jacobsen	Naturfag i naturen for de yngste barna: Barnehagelæreres perspektiver og tilnærminger
	Kristin Grøsvik Kristen Espevik Anette W. Dambo	Barns samspill med digitale verktøy i uteleken
	Barbara Maria Sageidet Todor M. Kesarovski Petar Zhivkov	Kindergartens' awareness of the air quality in Stavanger
D2	Rom: Skymaster	Ledet av Beate Gilje Tumyr
	Berit Huse Øystein Salhus	Barns kommunikative uttrykk i musikkaktivitet
	Kirsten Halle	Sangfellesskap i barnehage og skole
D3	Rom: Hangaren 1	Ledet av Hege Fimreite
	Kristoffer B. Vabø Katrine N. Aadland Eivind Aadland	Effekten av et kompetanseutviklingstiltak for tilrettelegging av fysisk aktivitet på kognisjon og læring hos 3 og 4 åringer: The Active Learning Norwegian Preschool(er)s (ACTNOW) -en klyngerandomisert kontrollert studie
	Per Einar Sæbbe Carl Cato Wadel	Kommunikasjon i endringsprosesser - når to små barnehager blir en stor
	Leandro Rocha	Kompetanse som etterspørres i jobbannonser for styrere i barnehager.
D4	Rom: Hangaren 2	Ledet av Elise Øksendal
	Catharina van Trijp Ratib Lekhal May Britt Drugli Veslemøy Rydland Elisabeth S. Buøen	Den longitudinelle sammenhengen mellom småbarns sjenanse ved oppstarten i barnehagen og deres trivsel etter ett barnehageår

44

	May Britt Drugli Kathrin Nystad Stian Lydersen Anne Synnøve Brenne	Forteller barns stressnivå og notater fra foreldre og ansatte den samme historien om tilvenningsprosessen?
	Maria Fredriksson Margrethe Jernes Trude Hoel	Positiva faktorer för samarbete mellan förskola (barnehage) och flerspråkiga hem - en systematisk review
D5	Rom: Hangaren 3	Ledet av Karin Hognestad
	Pia Elisabeth D. Paulsrud Kristine W. Smeby	Barnehagelæreres erfaringer med bruk av Trivselsmonitor-r (TM-r) - et verktøy for systematiske barnesamtaler
	Ellen Elvethon Helene B. Svensson Ingrid M. Løkken Thomas Moser	Kommunikasjon i samarbeid mellom personalet og foreldrene for å fremme jevnaldringsrelasjoner i barnehagen
	Lisbeth Iversen	Personalets tilnærming og handlingsrom når ekskludering skjer i barnehagens lekefellesskap

Abstrakt parallellsesjon D

D1

Naturfag i naturen for de yngste barna: Barnehagelæreres perspektiver og tilnærminger

Adrian Kristinsønn Jacobsen
Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Denne studien er en del av en naturfagdidaktisk doktorgrad. Målet med doktorgraden er å øke forståelsen av hvordan naturen brukes som en lek- og læringsarena for de yngste barna i barnehagen (1-3 år) for fagområdet Natur, miljø og teknologi (NMT). Problemstillingen som undersøkes i denne studien er hvordan barnehagelærere forstår NMT for de yngste barna og rollen til naturen i den forbindelse. For å samle data benyttes semistrukturerte intervjuer med barnehagelærere, som grunnlag for en tematisk analyse. Et mål er 10-20 intervjuer, med lærere fra varierte typer barnehager. Prosjektet er forankret i sosiokulturell læringsteori og kulturhistorisk aktivitetsteori.

Intervjuene gjennomføres tidlig på høsten 2023, slik at foreløpige resultater kan presenteres og diskuteres sammen med analytiske utfordringer under konferansen. Funnene relateres til barnehagelæreres læringssyn og deres tilnærming til naturfagdidaktikk. Naturfagdidaktikk vektlegger

tradisjonelt verbal kommunikasjon (dialog) med barna, og forskningen har i hovedsak sett på eldre barn. Dette kan belyse utfordringer med å tilpasse didaktikken til de yngste barna, som i større grad bruker non-verbal kommunikasjon. Implikasjonene av funnene vil kunne bidra til å videreutvikle en naturfagdidaktikk og NMT-praksis som er spesifikt tilpasset de yngste barnas behov og kommunikasjonsformer.

Barns samspill med digitale verktøy i uteleken

Kristin Grøsvik¹, Kirsten Espevik², Anette Walde Dambo²

¹Universitetet i Stavanger, Stavanger. ²Universitetsbarnehagen Jåttå, Stavanger

Abstrakt

Gjennom Universitetsbarnehagesatsingen har forskere og barnehagelærere i partnerskap utforsket lek med digitale verktøy i uterommet. Det overordnede målet med partnerskapet er å forbedre kvaliteten i utdanningen og å styrke kunnskapen i universitetsbarnehagen gjennom likeverdig samarbeid mellom partene. Formålet med dette forsknings- og utviklingsprosjektet var å undersøke hvordan kommunikasjon og samhandling kan bidra til å fremme barns nysgjerrighet til naturen gjennom digitale verktøy.

Rammeplanen for barnehagen (2017) påpeker at «personalet skal utforske og eksperimentere med teknologi sammen med barna». Ifølge Vidal-Hall, Flewitt & Wyse (2020) er barnehagelærernes tro på pedagogisk arbeid og praksissamhandling vel så viktig, som kunnskap om digitale verktøy, og påvirker hvordan teknologi implementeres i barnehagen. Nyere forskning fremhever at pedagogisk arbeid med digital teknologi kan støtte barns læring, utforskning og utvide deres opplevelser i uteleken (Johnston, 2019; Johnston & Highfield, 2017; Sandberg & Tandberg, 2019).

Kvalitativ metode er sentralt i dette forsknings- og utviklingsprosjektet. Empirien baserer seg på to intervjuer, barnehagelærernes feltnotater og en observasjon (Kvale, 2007) om hvordan kommunikasjon og samhandling fremmer barns nysgjerrighet og utforskning om naturen. Barna ble muntlig informert, mens deres foreldre og barnehagelærerne signerte et samtykkeskjema. Informantenes deltakelse var frivillig og de kunne når som helst trekke seg fra prosjektet.

Resultatene indikerer at den pedagogiske rammen og samtalene som skapes i aktiviteter med digitale verktøy kan være avgjørende for hvordan verktøyene bidrar til barns nysgjerrighet, utforskning og læring om naturen.

Kindergartens' awareness of the air quality in Stavanger

Barbara Maria Sageidet¹, Todor Milkov Kesarovski², Petar Zhivkov³

¹UiS, Institutt for barnehagelærerutdanning, Stavanger. ²UiS, Department of Safety, Economics and Planning, Stavanger. ³Bulgarian Academy of Sciences, Institute of Information and Communication Technologies, Sofia, Bulgaria

Abstrakt

Urbanization, vehicular traffic, and industries have globally increased the challenges of air quality, also in Norwegian urban areas like Stavanger (Castell et al., 2018). Internationally, there is an increasing awareness about relations between air quality and health, and children are a vulnerable

group in this regard (WHO, 2006). International research reports about challenges for citizens, including staff and children in kindergartens, to deal with using the outdoors for recreation in their urban neighborhoods, due to concerns about air quality and pollution (Rehwagen et al., 1999). However, data from air quality measurements for Stavanger (<https://luftkvalitet.nilu.no/>; Schneider et al., 2023) reveal relative stable air pollution levels from 2010-2020. This qualitative study explores some kindergarten teachers' and leaders' answers to a qualitative in-depth questionnaire (Beckett & Clegg, 2007), regarding their awareness of, and knowledge about air quality and pollution in the vicinity of their kindergartens in Stavanger. The informants were also asked if daily air quality variations may have consequences for their outdoor activities with the children, and how they may communicate on air quality with the children. The answers were analyzed and discussed, considering the air quality measurement data, and literature on interrelations between air quality, children's health, sustainability and environmental citizenship. The study reveals untapped potentials in kindergarten teachers' and leaders' awareness of and knowledge about local air quality and pollution, and regarding their communication about this issue with the children. The study may increase adult's and children's initial understandings of interrelationships between air quality, sustainability, health, and technology.

D2

Barns kommunikative uttrykk i musikkaktivitet

Berit Huse, Øystein Salhus
Høgskulen i Volda, Volda

Abstrakt

Denne studien av ein del av ein større studie der formålet er å utforske samanhengar mellom musiske aktivitetar og språkleg kommunikasjon. Studien er godkjent av NSD. Datainnsamlinga fann stad i ein barnehage, og er framleis ikkje avslutta. Rammeplan for barnehagen (UDIR, 2017) seier at at ein skal anerkjenne og respondere på barns nonverbale uttrykk (Barnehagens formål og innhold kap 3). Bronfenbrenner(1979) viser til betydinga av forbindelsar mellom miljøa barnet er ein del av. Så langt vi kjenner til er samanhengen mellom forbindelsar mellom heim og barnehage knytt til kommunikative uttrykk i musikkaktivitet i mindre grad undersøkt, og problemstillinga er difor Korleis kan samarbeidet mellom barnehage og borna sine føresette støtte borna sine kommunikative uttrykk i musikkaktivitet?

Den metodologiske tilnærminga er feltarbeid (Wadel & Fuglestad, 2014) der ein har delteke sjølv ved å opphalde seg i barnehagen saman med barn og tilsette. Datamaterialet som ligg til grunn for funna består av deltakande observasjonar og intervju (Kvale & Brinkmann, 2015) med føresette og personale, samt spørjeskjema.

Funna vert analysert i lys av Bronfenbrenner (1979, 2005) sin bioøkologiske modell og Sameroff (2009) sin transaksjonsmodell, som begge vektlegg den gjensidige påverknaden av individ og miljø over tid.

Førebelse funn viser at kunnskap om barna sine erfaringar med og interesser for musikkaktivitetar kan vere av betyding for moglegheita til å fange opp og fylgje opp barns kommunikative uttrykk. Studien drøftar korleis forbindelsar mellom heim og barnehage kan skape betre handlingsrom i musikkaktivitet.

Sangfellesskap i barnehage og skole

Kirsten Halle
Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Det er godt dokumentert at det å synge sammen har en rekke positive fordeler slik som tilknytning mellom mennesker, økt følelse av velvære, fremmer empati og ikke minst den emosjonelle og estetiske betydningen av denne musikalske uttrykksformen. Flere forskningsprosjekt viser også hvordan det å musisere sammen også fremmer læring på flere måter. Man skulle derfor tro at sang har en sentral plass i barnehage og skole og at lærere bruker sang og sangfellesskap som en ressurs i sin undervisningspraksis. Det vi ser er imidlertid at det synges lite i barnehage og skole og at grunnen til dette er at lærere føler seg utrygge på sin egen musikalitet. Lærere rapporterer at de mangler kompetanse nok til å kunne utøve musikk. Sangfellesskap i barnehage og skole er en videreføring av forskningsprosjektet der Kulset og Halle (2019,2020) undersøkte barnehageansattes syn på egen musikalsk identitet.

Mål: I dette prosjektet ønsker vi å få kunnskap om hva lærerne trenger for å styrke sin musikalske praksis.

Metode: Gjennom work-shops ønsker vi å utvikle lærernes sang-erfaring med en oppmerksomhet mot fellesskapsmusisering og den musikalske praksisens relasjonelle kvaliteter. Gjennom gruppesamtaler ønsker å få tak i hva lærerne selv sier de trenger for å synge mer i sin undervisningspraksis. Samtalene vil danne grunnlag for analyse som kan hjelpe oss å utvikle kunnskap om hva som kan bidra til å styrke en mer musikalsk praksis i klasserommene og på avdelingene.

Mulige resultater: Resultater fra samtalene vil få implikasjoner både for videre forskning, for praksis og for utdanningens innhold.

D3

Effekten av et kompetanseutviklingstiltak for tilrettelegging av fysisk aktivitet på kognisjon og læring hos 3 og 4 åringer: The Active Learning Norwegian Preschool(er)s (ACTNOW) -en klyngerandomisert kontrollert studie

Kristoffer Buene Vabø, Katrine Nyvoll Aadland, Eivind Aadland
Høgskulen på Vestlandet, Institutt for idrett, kosthald og naturfag, Campus Sogndal

Abstrakt

Teori/bakgrunn: Tidligere forskning viser at fysisk aktivitet kan ha en positiv effekt på barns kognitive utvikling og læring, men evidensen hos barnehagebarn er svak. Tiltak med fysisk aktivitet over en kort periode (< 6 måneder) der eksperter leverer tiltaket, har større effekt enn tiltak som går over lengre tid der barnehageansatte leverer tiltaket. Sistnevnte kan skyldes at barnehagepersonalet som skal levere tiltaket ikke har fått tilstrekkelig opplæring og støtte.

Mål: Denne studien ønsket å undersøke effekten av et kompetanseutviklingstiltak for å integrere mer fysisk aktivitet i barnehagehverdagen på selvregulering, eksekutiv funksjon og tidlig akademisk læring hos barnehagebarn.

Metode: Studien inkluderer 816 barn (3 og 4 år) fra 46 barnehager (randomisert til tiltak eller kontroll). Tiltaket ble gjennomført på to nivå; 1) Barnehagenivået: der barnehageansatte (n=77) fra tiltaksbarnehagene (n=23) deltok i kompetanseutviklingstiltaket over 7 måneder og gjennomførte et utviklingsarbeid om fysisk aktivitet i egen barnehage over totalt 18 måneder, og 2) Barnenivået: der barna fikk muligheter til å delta i ulike typer fysisk aktivitet med fokus på intensitet, motoriske utfordringer, kognitivt engasjerende leker og fysisk aktiv læring. Fysisk aktivitet, selvregulering, eksekutiv funksjon, vokabular og tidlige matematiske ferdigheter ble målt etter 7 og 18 måneder.

Resultater: Vi fant små positive effekter på fysisk aktivitet i barnehagetiden, men ingen effekt på selvregulering, eksekutiv funksjon eller læring.

Implikasjoner for teori og praksis: Kompetanseutvikling for fysisk aktivitet kan fremme barns aktivitetsnivå i barnehagen, og dermed bidra til utvikling av gode aktivitetsvaner. Flere studier trengs for å videre adressere kognitiv utvikling og læring i barnehagen.

Kommunikasjon i endringsprosesser - når to små barnehage blir en stor

Per Einar Sæbbe, Carl Cato Wadel
Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Vi observerer kommunikasjonen som finner sted mellom styrere og personalet i en endringsprosess der to små kommunale barnehager fusjoneres sammen til en stor barnehage i et nybygg. Vårt utgangspunkt er at en slik endringsprosess bidrar til usikkerhet hos de ansatte (Allen et al., 2007) og at behovet for informasjon og kommunikasjon er betydelig. Kvaliteten på lederkommunikasjonen vil være viktig for å engasjere og motivere medarbeidere (Farbrot, 2018), og vil kunne være utslagsgivende for hvordan endringsprosessen forløper og for hvordan en lykkes med etableringen og utviklingen av den fusjonerte barnehagen. Målet med studien er å få økt innsikt i den betydning lederes kommunikasjon i samspillet med personalet har for forløpet og utfallet av en fusjonsprosess.

Vår problemstilling er: Hvilken betydning har lederkommunikasjon med personalet i en prosess med å fusjonere to barnehager?

For å svare på denne problemstillingen vil vi følge prosessen med å fusjonere barnehagene og intervju styrerne i ulike faser i prosessen, samt være observatører på felles personalmøter som styrerne har lagt opp til i prosessen.

Vårt teoretiske utgangspunkt er Kotter's modell (1996) for effektiv kommunikasjon under endringsprosesser. Han hevder at en leder kan oppnå effektiv kommunikasjon ved å følge syv prinsipper, og dermed gjøre endringsprosessen vellykket. Disse omfatter blant annet det å kommunisere i ulike fora, repetere budskapet og lytte til tilbakemeldinger.

Studien vil bidra med ny innsikt for barnehager som skal planlegge og gjennomføre tilsvarende sammenslåingsprosesser. Vår antakelse er at en viktig lederoppgave i slike prosesser blir å trygge personalet og framsnakke den nye barnehageenheten.

Kompetanse som etterspørres i jobbannonser for styrere i barnehager

Leandro Rocha
Oslomet, Oslo

Abstrakt

Studiet er en masteroppgave i barnehagekunnskap på Oslomet. Problemstillingen lyder som følger: "hva slags typer kompetanser blir etterspurt av de som søker på stilling som styrer i barnehage?". Metoden er en kvantitativ innholdsanalyse av jobbannonser. Datagrunnlaget er utlysningstekster fra jobbannonser publiserte på NAV sine sider i løpet av 20 år. Ved å anvende et teoretisk rammeverk som inkluderer rekrutteringsteori, organisasjonsteori, organisasjonskultur og organisasjonsendring, samt teori om ledelse og kompetanse, analyserer studiet annonser til styrerjobb fra hele Norge under perioden 2002 til 2022. Blant funnene ble det oppdaget at den mest etterspurte personlig egenskap er nemlig "gode samarbeids og kommunikasjonsevner". 61% av annonsene nevner dette som noe de ser etter i kandidatene. 65,5% av annonsene nevner at de ønsker kandidater med tidligere erfaring som styrer. Analysen viser i tillegg at 51,6% av annonsene presenterer "personalledelse og veiledning" som en av arbeidsoppgavene til styrer. Kan disse tallene bety at rekrutteringsstrategien til styrere/ledere i sektoren bærer preg av en konservativ holdning i forhold til hvem som kan være aktuelt for stillingen? Det at en stor andel arbeidsgivere i private og offentlig sektor ønsker kandidater med tidligere erfaring som styrer kan indikere dette. En stor andel påpeker også at de ønsker at kandidatene har styrerutdanning eller en annen ledelsesutdanning, altså 56,9% av utlysningene. Plass i styreutdanningen har i mange år vært forbeholdt de som allerede er styrere eller assisterende styrere, så dette kan være nok en indikasjon på at rekrutteringen bærer preg av en konservativ holdning.

D4

Den longitudinale sammenhengen mellom småbarns sjenanse ved oppstarten i barnehagen og deres trivsel etter ett barnehageår

Catharina van Trijp¹, Ratib Lekhal², May Britt Drugli³, Veslemøy Rydland², Elisabet Solheim Buøen⁴
¹Universitet i Stavanger, Stavanger. ²Universitetet i Oslo, Oslo. ³NTNU, Trondheim. ⁴R-BUP, Oslo

Abstrakt

Denne studien undersøkte den longitudinale sammenhengen mellom småbarns sjenanse ved oppstarten i barnehagen og deres trivsel etter ett barnehageår. Å begynne i barnehagen kan være utfordrende for de yngste barna, spesielt for sjenerte barn som er mer forsiktige i nye situasjoner. En god overgang fra hjem til barnehagen er viktig for barns trivsel. Longitudinale studier på eldre barn fant at sjenanse kan predikere psykologiske og sosial-emosjonelle utfordringer senere i livet (f.eks., Karevold mfl., 2012). Det finnes imidlertid lite forskning på om småbarns sjenanse ved oppstarten predikerer deres trivsel ved slutten av det første året i barnehagen.

Denne studien er en del av Trygg før 3 som er en longitudinell cluster-randomisert kontrollert studie. Data ble brukt fra preintervensjonen og postintervensjonen og fulgte 567 barn som akkurat hadde begynt i barnehagen. Flernivåanalyser ble kjørt i Mplus for å undersøke den longitudinale sammenhengen mellom småbarns sjenanse (med bruk av Emotionality Activity Sociability Temperament Survey; EAS; Buss & Plomin, 1984) og trivsel (med bruk av Leiden Inventory for the Child's Well-Being in Daycare; LICW-D; De Schipper mfl., 2004). Studien er godkjent av REK og NSD.

Resultatene viser en signifikant negativ sammenheng mellom småbarns sjenanse ved oppstarten i barnehagen og deres trivsel etter ett barnehageår. Sjenerte småbarn trenger mer oppmerksomhet ved oppstarten i barnehagen, fordi de trivdes mindre etter ett barnehageår. Det kan hende at disse barna trenger mer tid til å bli kjent med andre barn, ansatte og barnehagemiljøet. Derfor trenger vi mer forskning som følger barna over lengre tid i barnehagen.

Forteller barns stressnivå og notater fra foreldre og ansatte den samme historien om tilvenningsprosessen?

May Britt Drugli, Kathrin Nystad, Stian Lydersen, Anne Synnøve Brenne
RKBU Midt-Norge, NTNU, Trondheim

Abstrakt

Introduction: Enrolling in childcare represents the first transition in toddlers' lives and lays the foundation for their well-being in childcare centers going forward. Child cortisol levels may be an indicator of how toddlers themselves experience their introduction to childcare. In the present study, we explored changes in toddler cortisol levels during their first month in childcare and at a three-month follow-up, as well as the perceptions of parents and professional caregivers regarding the toddlers' settling-in process during the same period. Method: This study used a mixed-method design. Saliva samples were collected from 113 toddlers and their cortisol levels analyzed. Qualitative notes were collected from parents (n = 87) and professional caregivers (n = 101). The data were analyzed using linear mixed model and thematic analyses, respectively. Results: Changes in toddler cortisol levels and their parents' and professional caregivers' perceptions of the transition process fit well. Both data sources indicated an easy start in childcare when parents were present, while the first weeks separated from parents seemed quite demanding. After three months, the cortisol levels returned to a low level, while child well-being was perceived as high. Discussion: Toddlers need time to adapt to childcare settings. Even if they are well taken care of by their keyworkers during the day, many toddlers are tired and exhausted in the evenings at home, particularly in the first weeks of separation from their parents. Both professional caregivers and parents should be aware of toddlers' need for emotional support during their transition to childcare.

Positiva faktorer för samarbete mellan förskola (barnehage) och flerspråkiga hem - en systematisk review

Maria Fredriksson, Margrethe Jernes, Trude Hoel
Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Vi önskar presentera en systematisk review som tar utgångspunkt i ett alltmer mångspråkigt och multikulturellt samhälle där samarbetet mellan förskolan (barnehagen) och hemmet lyfts fram som betydelsefullt för barns utveckling och lärande (Anders et. al, 2011). Speciellt viktigt tycks detta vara för barn med utländsk bakgrund (Khalfaoui, Garcia-Carrion & Villardon-Gallego, 2020). Samtidigt visar tidigare studier att det finns utmaningar relaterade till detta samarbete (Norheim & Moser, 2018) och forskning behövs som adresserar faktorer som är positiva för ett gott samarbete. Syftet med den systematiska reviewn är därför att bidra med en aktuell översiktlig kunskapsbild av positiva

faktorer for samarbeide mellom forskolor og flersprakiga hem dar barnen har utlandsk bakgrund. Foljande fragestallning fokuseras vid presentationen:

Vilka faktorer lyfts fram som positiva for att mojliggora samarbeide mellom forskola och hem och for vem ar de positiva?

Metoden utgar fran den systematik och transparens som ar grunden i en systematisk review (Booth & Grant, 2009). Sokresultatet presenteras genom PRISMA flow chart (Page, et. Al. 2020) och MMAT (Hong et, al. 2018) anvandas for kvalitetssakring av de extraherade studierna. Analysen utgar fran en tematisk syntes sa som den definieras av Thomas and Harden (2008). Studien ar pagaende och de resultat som presenteras ar preliminaera. Ny och overskaddlig kunskap ar viktig for baade forskare och pedagoger likval som for politiskt styrande aktorer.

D5

Barnehagelæreres erfaringer med bruk av Trivselsmonitor-r (TM-r) - et verktøy for systematiske barnesamtaler

Pia Elisabeth Dedichen Paulsrud, Kristine Warhuus Smeby
Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning, Trondheim

Abstrakt

Forskningsarbeidet er en del av det treårige forskningsprosjektet KUMBA (Kvalitetsutvikling gjennom medvirkning i barnehagen), hvor målet er å utvikle et system for vurdering av kvalitet i barnehager i Norge. Paperpresentasjonen vil formidle barnehagelæreres erfaringer med ett av verktøyene i systemet, barnesamtaleverktøyet Trivselsmonitor -r (TM-r).

Barnas trivsel er en viktig del av barnehagens kvalitet. Rammeplanen tydeliggjør at barnas trivsel skal vurderes jevnlig, og barnas erfaringer og synspunkter skal være en del av vurderingsgrunnet (Utdanningsdirektoratet, 2017). Barnehageansatte beskriver at de kan oppleve det som vanskelig å vurdere barnas trivsel fordi trivsel oppleves subjektivt, og fordi trivsel kan være vanskelig å kategorisere. Det er ikke alltid mulig å se «fra utsiden» om et barn trives eller ikke (Eik & Steinnes, 2017).

Problemstillingen er: Hvordan erfarer barnehagelærere å bruke et strukturert samtaleverktøy til å vurdere barnas opplevelser av trivsel i barnehagen?

Forskningsarbeidet er basert på fire kvalitative fokusgruppesamtaler (Barbour, 2007; Halkier, 2016) med barnehagelærere som er medforskere i prosjektet (N=18). Barnehagelærerne har anvendt det systematiske verktøyet TM-r til å gjennomføre strukturerte barnesamtaler med totalt ca. 210 barn (4-6 år) i barnehagen.

Foreløpige funn tyder på at barnehagelærerne opplever TM-r som et nyttig verktøy for vurdering av barnas opplevelser av trivsel. Barnehagelærerne erfarer at TM-r gir dem meningsfull samtaleid med enkeltbarn. Barnehagelærerne får gjennom samtaleverktøyet både bekreftelser på de vurderingene de allerede har gjort gjennom observasjoner barnehagehverdagen, i tillegg til at verktøyet gir dem ny innsikt og utvidede forståelser for barnas opplevelser.

Kommunikasjon i samarbeid mellom personalet og foreldrene for å fremme jevnaldningsrelasjoner i barnehagen

Ellen Elvethon¹, Helene Berntsen Svensson², Ingrid Midteide Løkken¹, Thomas Moser¹

¹Læringsmiljøsentret, Universitetet i Stavanger, Porsgrunn. ²NTNU, Trondheim

Abstrakt

Målet for denne studien er å undersøke hvordan personalet samarbeider med foreldrene for å fremme jevnaldningsrelasjoner i barnehagen. Samarbeid mellom personalet og barnehagene er av betydning for barns vennskap og kan være forebyggende for krenkelser og mobbing (Lund, 2019; Aaseth, 2021). Samarbeid er også betydningsfullt for å skape sosiale miljø og kommunikasjon om tema vennskap (Hollingswort, 2009). Rammepplanen (Utdanningsdirektoratet, 2017) stiller krav at barnehagen og hjem skal samarbeide, med barnets beste som mål. Teoretisk baserer studien seg på Bronfenbrenners (1979) utviklingsøkologiske modell der samspillet mellom mikrosystemer, som for eksempel familie og barnehage, er en sentral faktor.

Denne studien har en kvalitativ tilnærming basert på fokusgruppeintervjuer der to foreldre og to ansatte, fra fire barnehager, i alt 16 informanter, har deltatt. Intervjuene ble tatt opp (lyd), transkribert, kodet og tematisk analysert. Samtykke ble gitt av alle deltakere og studien ble godkjent av SIKT.

Datainnsamlingen er gjennomført og analyseprosessen er pågående. Personalet og foreldre fremmer jevnaldningsrelasjoner ved å følge med på barns trivsel, og støtte barns sosiale og emosjonelle utvikling. Det å være gode rollemodeller løftes frem som sentralt for inkludering i felleskapet. Foreløpige analyser tyder på at ansatte og foreldre samarbeider ved å utveksle informasjon og kommunisere om enkeltbarnets relasjonelle forhold, eksempelvis knyttet opp imot barns deltakelse i lek.

Studien kan frembringe kunnskap om hvordan personalets og foreldrenes perspektiv integreres i samarbeidet om å styrke jevnaldningsrelasjoner og hvordan dette samarbeidet kan forbedres.

Nøkkelord: Jevnaldningsrelasjoner, barnehage, samarbeid foreldre og personalet.

Personalets tilnærming og handlingsrom når ekskludering skjer i barnehagens lekefellesskap

Lisbeth Iversen

Institutt for barnehagelærerutdanningen, Universitetet i Stavanger, Stavanger

Abstrakt

Denne studien er del av Ph.d. prosjekt, som søker økt innsikt i hvordan personalets handlinger og forståelser kommer til uttrykk i forbindelse med ekskludering i/fra barnehagens lekefellesskap. Når det oppstår ekskluderingsituasjoner, er det personalets ansvar å vurdere situasjonen, og bestemme om, og hvordan de vil intervensere. Presentasjonen tar utgangspunkt i en delstudiet der målet er få innsikt i hvordan personalet intervenserer i lekefellesskapet når barn bli ekskludert og er basert på følgende forskningsspørsmål: Hvordan velger personalet å posisjonere seg i forbindelse med ekskludering i/fra barnehagens lekefellesskap, og hvilke handlingsrom gir dette?

Tidligere forskning viser ulik praksis når det kommer til hvordan personalet griper inn i lekefellesskapet (Broström et al., 2014; Nergaard, 2020). Personalets relasjonskompetanse viser forskning kan ha betydning for samspillet mellom personal og barn (Klinge 2016).

Studiet er inspirert av Bourdieus begreper posisjon, felt og kapital (Bourdieu et al., 1999).

Datamaterialet består av observasjoner basert på kvalitativ forskning i to barnehager, hvor barna var i alderen 3 -6 år. Det ble gjennomført observasjoner i 6-8 uker i hver barnehage. Analysen har en induktiv tilnærming. Deltakelsen var basert på frivillig informert samtykke. Observasjonene ble anonymisert, og materialet oppbevares i henhold til nasjonale retningslinjer.

Foreløpige funn viser at personalet intervenserte i lekefellesskapet hvor ekskluderingen skjedde ved å være i fire ulike posisjoner. De fire ulike posisjonene bidro til ulikt handlingsrom både for de involverte barna og personalet.

Implikasjoner for praksis kan være viktigheten av bevissthet når personalet posisjonerer seg i lekefellesskapet.

Parallellsesjon E

Program for parallellsesjon E

Torsdag 26. oktober 2023, kl. 09.00 – 10.00

E1	Rom: Skymaster	Ledet av Margrethe Jernes
	Sissel Halland Annette Winje	Fra praksisfellesskap til et profesjonelt læringsfellesskap - kunnskapsutvikling i et sosiokulturelt perspektiv
	Randi Moe Ruth Ingrid Skoglund	Studenters dannelsesprosesser til profesjonsutøvere gjennom observasjoner av ansatte i barnehagen
	Jannike Lyngtun Ruth Ingrid Skoglund	Veiledningssamtalen i praksis - en kvalitativ analyse av samtalens innhold, form og formål
E2	Rom: Concorde	Ledet av Maria Fredriksson
	Maria Kristianne Myrann	Siste foreldresamtale før skolestart -kommunikasjon i foreldresamtaler i overgangen barnehage-skole
	Tina Binfield-Skøie	Fra småbarns til storbarns - overganger innad i barnehagen
	Kristin Danielsen Wolf Lars Petter Gulbrandsen	Informasjon og dialoger mellom hjem og barnehage - Kommunikasjonens betydning i samarbeid mellom hjem og barnehage
E3	Rom: Hangaren	Rundebord 1 ledet av Marianne Undheim
	Maria Ploog	Refleksjon om kommunikasjon i aktiviteter med digitale kodeleker
	Elisabeth Barstad	Musikkens språk, språkets musikk - Sammenhengen mellom elementene og hvordan musikken kan brukes som metode i språkopplæringen
	Liv Mette Laastad Strømme	Kommunikasjon av forventninger om normalitet

Abstrakt parallellsesjon E

E1

Fra praksisfellesskap til et profesjonelt læringsfellesskap - kunnskapsutvikling i et sosiokulturelt perspektiv

Sissel Halland, Annette Winje
Høgskulen på Vestlandet, Stord

Abstrakt

Gjennom en kvalitativ studie forsker vi på kunnskapsutvikling mellom to høyskolelektorer i et førstelektorløp i en digital kontekst i en tid preget av Covid19 (Darling-Hammond & Hylar, 2020). Dette gjør vi ved hjelp av «samarbeidsorientert autoetnografi» som metodologi (Ngunjiri, Hernandez & Chang, 2010), og bruk av logger og digitale opptak av arbeidsmøter i Zoom som metode. Vårt forskningsspørsmål er: *Hvordan utvikler, forstår og anvender to høgskolelektorer i et førstelektorløp ny kunnskap i en digital kontekst?*

Våre funn springer ut fra sosiokulturell læringsteori (Vygotsky, 1978), og handler om *Gjensidig deling* (Wenger, 1998), *Støtte fra den kompetente andre* (Vygotsky 1978) og «*scaffolding*» (Eriksson & Mäkitalo, 2013), samt *Utforskende samtaler* som viser at kunnskapsutvikling skjer når vi åpner opp for refleksjon i et tillitsfullt samarbeidsklima (*opening*), utvider samtalen ved å trekke inn faglige argumenter (*widening*) og utdyper vår samtale gjennom å være konstruktive og kritisk undersøkende (*deepening*)(Ludvigsen, Ness & Timmis, 2019).

Vårt læringsmiljø synes å være preget av å få frem det beste i hverandre, samtidig som vi utfordrer hverandre, noe som fører til ny forståelse, utvikling, og anvendelse av ny kunnskap (Hermansen, 2018). Ut fra dette identifiserer vi at det kollegiale samarbeidet vårt utvikler seg fra et praksisfellesskap til et profesjonelt læringsfellesskap. Profesjonelle praksisfellesskap bygger på antakelsen om at lærere som samarbeider, kan oppnå mer i fellesskap enn om de jobber alene, og at samarbeid kan bidra til å utvikle en forskende tilnærming for å sikre profesjonell utvikling (Wenger, 1998).

Studenters dannelsesprosesser til profesjonsutøvere gjennom observasjoner av ansatte i barnehagen

Ruth Ingrid Skoglund, Randi Moe
Høgskulen på Vestlandet, Campus Bergen

Abstrakt

Praksisperiodene i barnehagelærerutdanningen skal forberede studentene til egen framtidig profesjonsutøvelse. Systematisk observere andre ansatte på praksisplassen gir studenten innsikt i gjeldende væremåter og kommunikasjonsformer som kreves av de som kommende barnehagelærer (Billett, 2014). Artikkelen utforsker hvordan studentene, basert på egne observasjoner av ansatte i kommunikasjon med foreldre, reflekterer over hvordan de selv ønsker å framstå og kommunisere med foreldre, og hva de kan ta opp i samtalen.

Målet er å undersøke hvordan skriftlige observasjoner med refleksjoner av ansatte i barnehagen kan bidra til studentenes identiering eller selvdanning, ut fra et sosialepistemologisk dannelsesperspektiv (Ødegaard & Krüger, 2012).

Det er gjennomført en diskursinspirert analyse av 14 praksisfortellinger, av studenters observasjoner av ansattes kommunikasjon med foreldre. Gjeldende diskursive praksiser, både gjennom hva de ansatte gjør og sier, og hvordan de posisjonerer seg i rommet, kommer til uttrykk. I etterkant av observasjonene blir det vist til perspektiver fra rammeplan og faglitteratur omkring tema dialog mellom barnehage og hjem, og refleksjoner over hvordan de kan iscenesette seg selv, hva de kan ta opp i samtalen, og hvordan de ønsker å kommunisere med foreldrene. Det framkommer spor av identiering og egen dannelsingsprosess til profesjonsutøver.

Observasjoner av ansattes kommunikasjon med foreldre har en betydning for å kunne være kritisk reflekterende og nyskapende i egen identiering og dannelsingsprosess til profesjonsutøver, i møte med foreldre.

Veiledningssamtalen i praksis - en kvalitativ analyse av samtalens innhold, form og formål

Jannike Lyngtun¹, Ruth Ingrid Skoglund²

¹Universitetet i Stavanger, Stavanger. ²Høgskulen på Vestlandet, Bergen

Abstrakt

I norsk barnehagelærerutdanning, skal studentene i løpet av deres praksisperioder ha et visst antall timer med veiledning med praksislærer. Forskning viser at spor av ulike veiledningstradisjoner gjør seg gjeldende i veiledning av studentene. I denne artikkelen vil vi sette fokus på veiledningssamtalen som støtte i studentenes lærings- og dannelsingsprosess til profesjonsutøver. Problemstillingen er, «hva blir veiledningssamtalen brukt til? Et spørsmål om hva – hvordan – hvorfor»

Studien bygger på et sosiokulturelt kunnskapssyn, der dialogen anses som sentral i kunnskapsutvikling og der kunnskap oppstår i dialogen (Bakhtin, Gadamer, Vygotskji, Dysthe). Teoretisk rammeverk tar utgangspunkt i Bakhtin sitt teorigrunnlag knyttet til dialogen og dialogisme.

Studien er kvalitativt orientert, der det empiriske grunnlaget er innsamlet i forbindelse med en casestudie om praksisopplæring i to praksisbarnehager. Empirien som danner grunnlag for denne studien, er fem veiledningssamtaler. De er gjennomført i praksisperioden for barnehagelærerstudenter i sitt tredje studieår. To praksislærere og fire barnehagelærerstudenter deltar i denne delen av case-studien. I analysearbeidet brukes Linell og Gustavssons analyseverktøy for å analysere empirisk materiale. Analysen inkluderer både kvantitative og kvalitative analysemetoder.

Foreløpige analyser avdekker fire overordnede tematiske kategorier i samtalenes innhold. Videre avdekker de foreløpige analysene formmessige strukturer, som skal utforskes videre. Vi legger opp til en diskusjon der vi med utgangspunkt i studiens funn også drøfter hvorvidt veiledningssamtalenes innhold og form er formålstjenlig for barnehagelærerstudenters profesjonsutvikling.

Siste foreldresamtale før skolestart -kommunikasjon i foreldresamtaler i overgangen barnehage-skole

Maria Kristianne Myrann
Universitetet i Agder, Kristiansand

Abstrakt

Rammeplanen vektlegger at barnehageansatte skal samarbeide med foreldre i overgangen fra barnehage til skole (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Tidligere forskning har utforsket barns erfaringer i overgangen (Einarsdóttir, 2010), faglige prestasjoner i lys av overgangspraksiser (Ahtola et al., 2011), tverrprofesjonelt samarbeid (Rantavuori et al., 2019) og barnehagelæreres, læreres, foreldres og andre involvertes syn på overgangspraksiser (Ahtola et al., 2016; Einarsdóttir et al., 2008; Hogsnes & Moser, 2014). Forskning med foreldresamarbeid som hovedanliggende synes imidlertid å være mangelvare i studier om overgangen til skole innenfor en nordisk kontekst.

Målet med denne studien er å utforske samarbeidet mellom hjem og barnehage i overgangen barnehage-skole, med fokus på kommunikasjon i den siste foreldresamtalen før skolestart, ofte kalt 'overgangssamtalen'. Følgende forskningsspørsmål gir retning til studien; *Hva vektlegger foreldre og barnehagelærer i overgangssamtalen, og hvordan kommuniseres dette?*

Studien inngår i et PhD-prosjekt bestående av flere deler. Denne studien tar for seg syv overgangssamtaler ledet av en barnehagelærer i april 2023, etterfulgt av separate intervjuer av barnehagelærer og foreldre angående den forutgående samtalen. Foreldresamtalene tas opp på video for å fange både verbal og nonverbal kommunikasjon, mens det gjøres lydopptak av intervjuene.

Den teoretiske inngangen til datainnsamlingen er åpen og vil bli styrt av funnene. Empirien vil bli analysert ved hjelp av tematisk analyse (Guest et al., 2012). Studien er i en innledende fase, og presentasjonen vil ha hovedvekt på empiri, med foreløpige teoretiske refleksjoner og mulige implikasjoner for praksis.

Fra småbarns til storbarns - overganger innad i barnehagen

Tina Binfield-Skøie
Universitetet i Agder, Kristiansand

Abstrakt

Studien har som mål å bidra med innsikt i barns overganger innad i barnehagen, fra småbarnsavdeling til storbarnsavdeling. Problemstillingen som vil bli belyst er: Hvordan kan overganger i barnehagen medvirke til barns reforhandling av subjektposisjoner?

Studien tar utgangspunkt i 12 intervjuer med barnehagelærer i Sør-Norge. Det empiriske materialet er analysert med inspirasjon fra en hermeneutisk analyse med formål om å få en utvidet innsikt i materialet (Gilje, 2019). Alt materiell er anonymisert og det etterstrebes transparens i hele forskningsprosessen og formidling av studiens funn.

Som teoretisk rammeverk tar studien utgangspunkt i det pedagogisk antropologiske feltet der blant annet institusjonslogikker bidrar til å belyse hvordan institusjoner preges av bestemte normer for handlinger (Gulløv, 2004). I lys av Foucaults (1982) forhold mellom maktutøvelse og subjektets stilling, viser det teoretiske rammeverket hvordan barns subjektposisjoner (James, 2011) i barnehage er gjenstand for reforhandling og relokalisering gjennom deltagelse i institusjonslivet.

Foreløpige resultater indikerer et motsetningsforhold i tilgjengelige subjektposisjoner på småbarnsavdeling og storbarnsavdeling. Overgangen mellom avdelingene antyder på den ene siden at barna er klare for en slik overgang. Samtidig fremstår barna som å ha manglende ferdigheter til å delta i det sosiale fellesskapet på storbarnsavdeling.

Implikasjoner av studien peker på at barns overganger innad i barnehager er preget av mer enn å bytte avdeling, men også en reforhandling og reposisjonering av subjektposisjoner. Som konsekvens viser de foreløpige resultatene at barnehagelæreres arbeid med overganger i barnehagen også innebærer å rette oppmerksomheten mot barns aktive forhandlinger i lek og samhandling i «ny» barnegruppe.

Informasjon og dialoger mellom hjem og barnehage - Kommunikasjonens betydning i samarbeid mellom hjem og barnehage

Kristin Danielsen Wolf¹, Lars Petter Gulbrandsen²

¹OsloMet, Drammen. ²Oslomet, Oslo

Abstrakt

Hensikten med vårt paper vil være å undersøke og drøfte kommunikasjonens betydning for samarbeidet mellom foreldre/foresatte og personalets i barnehagen. Problemstillingen vi vil diskutere er hvilke former for kommunikasjon som styrker og eventuelt svekker samarbeidet og forståelsen mellom hjemmet og barnehagen. Kvalitativt forskningsintervju er valgt metode. Diskusjonen vil basere seg på analyser av data fra kvalitative dybde intervjuer med totalt tjuetre foreldre fra ni barnehager i tre ulike fylker i Norge, som deltok i tjue intervjuer høsten 2017 og høsten 2018.

Som utgangspunkt for analer av data har vi valgt et teoretisk rammeverk innen kommunikasjonsteori (Gregory Bateson), om kompleksitet i menneskelig kommunikasjon og relasjon, og sosial interaksjonisme og delt hverdagsvirkelighet (Berger og Luckman), som legger vekt på sosiale situasjoner som utgangspunkt for interaksjoner.

Foreløpige funn viser at kommunikasjon i daglige dialoger i ansikt til ansikt møter mellom foreldre/foresatte og barnehagepersonalet er av stor betydning for samtlige forelderens opplevelse av samarbeidet mellom hjem og barnehage. Foreløpige funn viser også at andre kommunikasjonsformer på andre arenaer som digitale flater, har foreldrene i dette utvalget mer varierte meninger om hva angår en styrking eller svekking av samarbeidet og gjensidig forståelse mellom hjemmet og barnehagen.

E3 Rundebord

Refleksjon om kommunikasjon i aktiviteter med digitale kodeleker

Maria Ploog
IBU/UiS, Stavanger

Abstrakt

Å være barnehagelærer i en digital barnehagehverdag krever at en har en bevisst og reflektert holdning til hvilken teknologi som brukes når og hvorfor (Alvestad & Jernes, 2014). I denne rundebordspresentasjonen vil jeg fokusere på hvordan barnehagelærere kan støtte barnas lek og utforskning med Kubo, en robot/digital kodeleke. Ifølge rammeplan for barnehagen skal personalet støtte barna i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening gjennom dialog og samspill (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 23). Presentasjonen tar utgangspunkt i et gruppeintervju som jeg har gjennomført med utviklerne av Kubo. Ved hjelp av kvalitativ innholdsanalyse (Fauskanger & Mosvold, 2014) har jeg identifisert utviklernes forventninger knyttet til barnehagelærernes kommunikasjon. Foreløpige funn fra intervjuet viser at utviklerne er opptatt av at barnehagelærerne bruker fagord i aktiviteter med digitale kodeleker, f.eks. for å forstå betydningen av en rute og en funksjon, slik at de kan bruke disse fagordene når det passer i situasjonen for å støtte barnas evne til selv å anvende ordene i leken. Jeg bruker TPACK-modellen (teknologisk pedagogisk fagkompetanse) (Mishra & Koehler, 2006) som teoretisk rammeverk for å konkretisere barnehagelærernes kompetanse i samspill med barn i aktiviteter med Kubo. I rundebordspresentasjonen vil jeg introdusere Kubo, presentere funn fra intervjuet og TPACK-modellen, og deretter legge til rette for en diskusjon om hvordan barnehagelærere kan tilrettelegge for dialog og samspill med barn i lek med digitale kodeleker.

Musikkens språk, språkets musikk - Sammenhengen mellom elementene og hvordan musikken kan brukes som metode i språkopplæringen

Elisabeth Barstad
UiS, Stavanger

Abstrakt

Deltema: Kunstfaglig kommunikasjon og uttryksmåter

Mål: Musikk er en kunstart, men den er også en estetisk væremåte og et verktøy for barn og voksne. Barna kommuniserer gjennom musiske kanaler fra de er født, og vi bruker stemme, mimikk og kroppsbevegelser instinktivt for å forstå og svare dem.

Dette har vært et viktig tema lenge, men vi trenger å stadig gjenta viktigheten av sammenhengen mellom musikk og språk, og belyse fokuset med nye innfallsvinkler. Målet for rundebordsdiskusjonen er å løfte fram dette viktige fokuset med ny aktuell forskning.

Problemstilling: Hvordan kan den voksne bruke musikken som språkstimulering med barna i barnehagen?

Metode: Observasjon, analyse og refleksjon av samspill mellom barn og voksne.

Jeg har lang erfaring fra musikkaktiviteter i barnehage og grupper med barn og foresatte, og jeg vil hente fram relevante praksisfortellinger med musikk.

Teori: Det er gjort en del forskning på dette temaet, der begrep som Affective attunement (Stern), Communicative musicality (Malloch/Trevarthen) og Det musiske menneske (Bjørkvold) danner basen for meg. Nyere teori er representert med Nora B. Kulsets Musikk og andrespråk (2015), Eva Wedins Utveckla språket med musikk (2013) og Lise Lotte Ågedals Hvordan kan du bruke sang for å forbedre barnets talespråk? (2022).

Resultater og implikasjoner for teori og praksis: Teori og praksis vil belyse sammenhengen mellom musikk og språk spesielt i den voksnes handlinger og aktiviteter sammen med barna. Resultatet vil derfor være mulige metoder for musikk som språktrening og refleksjoner ut fra både teori og praksis.

Kommunikasjon av forventninger om normalitet

Liv Mette Laastad Strømme

Pedagogisk, psykologisk tjeneste, Karmøy kommune

Abstrakt

Forskningsspørsmålene undersøkes med utgangspunkt i fenomenologisk hermeneutisk metodologi, ved hjelp av metodene intervju med ansatte og videoobservasjoner av samspill mellom voksne og barn og barn imellom.

Problemstillinger: Hvilken mening gis normalitet av barn og ansatte i barnehagen? Hvordan- og hvilke forventninger til normalitet kommuniseres i samtaler med ansatte og i interaksjoner mellom ansatte og barn, og barn imellom? Hvilke mulighetsrom blir tilgjengelige basert på barnehagens forståelse av normalitet?

Mål: Utvikle kunnskap om hvordan «det normale barnet» forventes å være, innenfor rammen av livet i en barnehage.

Resultater: «Det normale barnet» framstår som et rasjonelt barn, og er studiens hovedresultat: å tenke, handle og vise følelser på en fornuftig og rasjonell måte. Barnehageansatte vektlegger mangfold, samtidig som at et standardsyn på barn kommuniseres gjennom utrykte forventninger. Oppfatning av normalitet og barns muligheter for ulike identiteter begrenses.

Betydning for praksis: Oppmerksomhet rettes mot normalitet som et fenomen som tas for gitt i barnehagen. Kunnskap om hvordan forventninger om normalitet kommuniseres mange ganger daglig mellom voksne og barn. Økt refleksjon blant ansatte om hvilken mening som legges i normalitet i egen barnehage, og hvilke identiteter det er mulig for barn å utvikle. Oppmerksomhet rundt hvilke mulighetsrom som gis for mangfoldig språklig og kulturell bakgrunn og erfaringer. Belyse ulike dilemma knyttet til tidlig innsats: å finne de barna tidlig som faller «utenfor» normalen, mens det å definere seg som «normal» anses av flere som et eksistensielt behov.

Posterpresentasjoner

Torsdag 25. oktober 2023, kl. 11.20 – 12.00

Sted: Foajeen ved Hangaren

	Randi Engstrø Trine S. Dale Tale Steen-Johnsen Lisbeth L. Skreland	Hva henger på veggen? Verdier i barnehagens hverdagspraksis
	Nina Ludvigsen	Leiing av barnehage og skule og tverrprofesjonelt samarbeid
	Guro Lovise Bjørnevik	Barnehage-hjem-samarbeid med minoritetsforeldre. En kvalitativ undersøkelse av hvordan minoritetsforeldre erfarer møtet med fagområdet etikk, religion og filosofi i barnehagen
	Siri Bratlie Veslemøy Rydland Ratib Lekhal Vibeke Grøver	Språkbruk i hjemmet og språkferdigheter på morsmål og norsk hos flerspråklige barnehagebarn: En latent profilanalyse
	Vårinn Hauan Nilsen Gabriella Óturai Monika Abels	Norwegian preschool staff's child-rearing values and behaviors in relation to children's Theory of Mind understanding
	Sara Eliasson Louise Peterson Annika Lantz-Andersson	Vardagliga begrepp och vetenskapliga begrepp i förskolans teknikaktiviteter

Abstrakt posterpresentasjoner

Hva henger på veggen? Verdier i barnehagens hverdagspraksis

Randi Engtrø, Trine Smiseth Dale, Tale Steen-Johnsen, Lisbeth Ljosdal Skreland
Universitetet i Agder, Kristiansand

Abstrakt

Mål og problemstilling: Forskingen søker kunnskap om barnehagens konstruksjon av profesjonskunnskap i et materialitetsperspektiv. Problemstillingen er: Hvilke verdier konstrueres i krysspunktet mellom det som henger på veggen i barnehagen og barnehagelærerens refleksjoner over egen praksis, og hvilken betydning har dette for barnehagelærernes profesjonsutøvelse?

Teori: I barnehagen henges ting opp på veggene og begrepet rommet som «den tredje pedagogen» er kjent. Tidligere forskning påpeker at det som henges på veggene spiller en betydningsfull rolle i det pedagogiske arbeidet og barnehagelærere velger nøye hva de skal henge opp (Osa og Musser, 2004). Det som henger på veggen kan knyttes til hvilke verdier de ulike barnehagene forsvare (Skreland, 2018).

Metode og antydning om mulige resultater: Data innsamles gjennom foto og kvalitative semi-strukturerte intervju. Gjennom analyser og tidligere forskningsformidling fremkommer det at veggpostere, post-it lapper og liknende, ikke er uten betydning for å forstå pedagogisk ledelse og personalsamarbeid i barnehagen. Foreløpige resultater peker på at veggene formidler barnehagepedagogiske verdier og praksiser.

Implikasjoner for teori og praksis: Prosjektet løfter fram pedagogisk dokumentasjon på en måte som ikke har vært gjort før, og ved å sette den i sammenheng med andre elementer som henges på veggene i barnehagene, skapes ny innsikt i hva som er viktig for barnehagen og hva man ønsker å fremheve i arbeidsmiljøet. Den hverdagspraksis som er knyttet til det som henger på veggene i barnehagen, innhold, budskap og informantenes begrunnelser forstås som en måte å få øye på verdier og praksiser i barnehagens hverdagsliv, og som igjen kan prege barnehagelærerens profesjonsutøvelse.

Leiing av barnehage og skule og tverrprofesjonelt samarbeid

Nina Ludvigsen
Høgskulen på Vestlandet, Bergen

Abstrakt

Målet for denne studien er å bidra til utvikling av kommunikasjon og samarbeid mellom ulike instansar. Oppfølging av barn og deira familiar vart styrkt ved ei lovendring i 14 lover, i august 2022. Det er no ei plikt for alle velferdstenestene å samarbeide både på individnivå og systemnivå. Ved gjennomgang av nyare forskning vert leiing vurdert som svært viktig for det tverrprofesjonelle samarbeidet, men er sjeldan hovudfokus for forskning (Glavin og Erdal 2018, Moe 2015, Hesjedal mfl. 2015, Christensen og Godø 2021). Problemstillinga er: Kva er leiarar i utdanningsinstitusjonar sitt syn på innhald i og utvikling av tverrprofesjonelt samarbeid?

Profesjonar påverkar arbeidslivet og offentleg sektor sin verkemåte, fordi yrkesgruppene iverkset staten sin politikk (Abbott 1988, Molander og Terum 2008, Røvik 2015, Jacobsen og Thorsvik 2021,

Svensson 2008). Organisasjonsteoretiske omgrep og teori er sjeldan nytta for å forstå og analysere samarbeid i velferdstenestene (Breit og Andreassen 2021). Denne studien vil difor sjå tverrprofesjonelt samarbeid i lys av profesjons- og organisasjonsteoretiske tilnærmingar.

Det vitskapsteoretiske grunnlaget er sosialkonstruktivistisk. Metoden er kvalitativ spørjeundersøking (Tjora 2021, s. 207). Stegvis-deduktiv induktiv metode (SDI), vil nyttast for analyse (Tjora, 2021).

Tverrprofesjonelt samarbeid handlar ofte om spesielt utsette eller sårbare barn. Det vil vere viktig å sikre anonymitet i erfaringar som kjem fram. I tillegg vil refleksivitet vere kvalitetsindikator på forskinga (Tjora 2021, s. 278). Hovudfunn vil bli leiarane sitt syn på innhald og utvikling av tverrprofesjonelt samarbeid, og studien vil bidra til korleis barnehage og skule kan betre sitt tverrprofesjonelle samarbeid.

Barnehage-hjem-samarbeid med minoritetsforeldre. En kvalitativ undersøkelse av hvordan minoritetsforeldre erfarer møtet med fagområdet etikk, religion og filosofi i barnehagen.

Guro Lovise Bjørnevik
Høgskulen i Volda, Volda

Abstrakt

Studien setter søkelys på minoritetsforeldre og deres opplevelser av møtet mellom barnehage og hjem når det gjelder fagområdet etikk, religion og filosofi (ERF). Studien er motivert av rapporter som indikerer at ERF er det minst prioriterte fagområdet av barnehagepersonell, til tross for dets betydning for å ta opp grunnleggende aspekter av barns liv i barnehagen. En av de viktigste oppgavene til dette fagområdet er å skape en felles plattform for dialog og samarbeid mellom barnehagen og foreldre med ulike kulturelle og religiøse bakgrunner. - For å bidra til å styrke samarbeidet og forståelsen mellom ulike grupper.

Formålet med studien er å utforske hvilke utfordringer foreldre møter, hvordan de opplever samarbeidet med barnehagen og hvordan de vurderer barnehagens tilnærming til dette fagområdet. For å undersøke dette, vil det bli gjennomført semistrukturerte dybdeintervjuer med minoritetsforeldre. Intervjuene vil fokusere på seks forskningsspørsmål som tar sikte på å undersøke kunnskapen og erfaringene til minoritetsforeldre angående barnehagens tilnærming til ERF.

Studien vil blant annet anvende kritisk teori i det teoretisk rammeverk for å analysere og tolke dataene. Kritisk teori vil hjelpe oss med å utforske maktrelasjoner og strukturelle forskjeller som kan påvirke minoritetsforeldrenes opplevelser av samarbeidet med barnehagen.

Resultatene av studien vil kunne bidra til å øke kunnskapen om minoritetsforeldrenes opplevelser av samarbeidet mellom barnehage og hjem når det gjelder fagområdet etikk, religion og filosofi. Studien vil også kunne gi viktige innspill til hvordan barnehager kan jobbe for å bedre samarbeidet med minoritetsforeldre, og hvordan de kan tilrettelegge for en mer inkluderende tilnærming til fagområdet.

Språkbruk i hjemmet og språkferdigheter på morsmål og norsk hos flerspråklige barnehagebarn: En latent profilanalyse

Siri Bratlie, Veslemøy Rydland, Ratib Lekhal, Vibeke Grøver
Institutt for pedagogikk/Det utdanningsvitenskapelige fakultet/Universitetet i Oslo, Oslo

Abstrakt

I denne studien undersøker vi om variasjon i relativ bruk av morsmål og norsk med foreldre, antall barnebøker hjemme, og språkferdigheter reflekterer distinkte flerspråklige profiler blant flerspråklige barnehagebarn. Deltakerne i studien er 320 flerspråklige barn i alderen 22 – 68 måneder fra 55 barnehager fra fem flerspråklige, flerkulturelle og levekårsutsatte bydeler i Oslo. Mer enn 45 forskjellige morsmål i tillegg til norsk er representert i utvalget. Informasjon om språkbruk og antall barnebøker i hjemmet, samt barnas morsmålsferdigheter, ble samlet inn via spørreundersøkelse til foreldre. Barnas norskferdigheter ble vurdert med standardiserte tester. Ved hjelp av latent profilanalyse ble de flerspråklige barna klassifisert i tre latente profiler: *Profil 1* (37%) kjennetegnes av mer bruk av norsk enn morsmål i kommunikasjon med foreldre, høyere norskferdigheter enn profil 2 og betydelig lavere foreldrerapporterte morsmålsferdigheter enn de andre profilene. *Profil 2* (48%) kjennetegnes av mer bruk av morsmål enn norsk i kommunikasjon med foreldrene, lavere norskferdigheter enn de andre profilene og høyere morsmålsferdigheter enn profil 1. *Profil 3* (15%) kjennetegnes også av mer bruk av morsmål enn norsk i kommunikasjon med foreldrene, men norskferdigheter omtrent på lik linje med profil 1, og foreldrerapporterte morsmålsferdigheter omtrent på lik linje med profil 2. Profil 3 skiller seg ut ved å ha flere barnebøker både på morsmål og norsk enn de andre profilene. Funnene understreker at flerspråklige barnehagebarn utgjør en høyst heterogen gruppe når det gjelder både språklige erfaringer og språkferdigheter. Denne heterogeniteten må tas høyde for i praksis og i studier av denne populasjonen.

Norwegian preschool staff's child-rearing values and behaviors in relation to children's Theory of Mind understanding.

Vårinn Hauan Nilsen, Gabriella Óturai, Monika Abels
Department of Psychology, UiT The Arctic University of Norway, Tromsø

Abstrakt

Norwegian preschool children spend a large amount of their everyday life with preschool staff as their caregivers (Statistisk sentralbyrå, Barnehager, n.d.). Previous research has found a relation between caregivers' child-rearing values and behaviors, and children's outcomes (Hughes et al., 2018; Licata et al., 2016; Ruffman et al., 2002). One of these outcomes is Theory of Mind, which is the understanding of one's own and other people's mental states (Wellman & Liu, 2004). But this research has mostly focused on the parents, and specifically the mother, as the child's caregiver. We believe that with the amount of time children spend with preschool staff as their caregivers, researching the relation between their caregiver's child-rearing values and children's outcomes will be important for further understanding of environmental influences on children's development. The present research project will therefore aim to investigate the relation between preschool staff's child-rearing values and behaviors, and children's development of Theory of Mind. Participants will be preschool children aged 3 to 6 years and preschool staff normally working with these children. We will observe preschool staffs use of mental state talk during two different observations, measure children's Theory of Mind using a digital scale and ask preschool staff to fill out a questionnaire about their childrearing values. Data collection is planned to be conducted at preschools in Tromsø, in the fall of 2023, which may give the possibility of discussing preliminary results at the conference.

Keywords: developmental psychology; Theory of Mind; child-rearing values; preschool staff; cultural values.

Vardagliga begrepp og vetenskapliga begrepp i førskolans teknikaktiviteter

Sara Eliasson, Louise Peterson, Annika Lantz-Andersson

Institutionen för pedagogik, kommunikation og lærande, Göteborgs universitet

Abstrakt

Studiens syfte är att bidra med kunskap om begreppsbyggande og hur vardagliga begrepp og vetenskapliga begrepp relateras till varandra genom verbal og icke-verbal interaktion mellom førskollærere og barn i teknikaktiviteter i førskolen.

Studien utgår ifrån Vygotskijs (1934/1987) resonemang om att begreppsbyggning sker på två næra sammanlänkade nivåer dvs. gjennom vardagliga begrepp og vetenskapliga begrepp. Utveckling av vardagliga begrepp utgör en potential för att utveckla vetenskapliga begrepp, medan vetenskapliga begrepp utgör en övergripande struktur för de vardagliga begreppen. De är stærkt förbundna med varandra i dialektisk og ständigt pågående process mellom vardaglig forståelse og vetenskaplig forståelse.

Studiens empiriske data omfatter video-dokumentation av tio teknikaktiviteter, där elva barn i alderen 2-5 år og fyra førskollærere från tre ulike barngrupper i två svenske førskoler med ett uttalt teknikfokus deltar. I analysarbeidet har interaktionsanalyse anvendt (Derry et al., 2010).

Svenske Vetenskapsrådets (2017) retningslinjer, liksom extra omsorg rörande forskning som involverer små barn (Dockett et al., 2009), har beaktats gjennom hela forskningsprosessen. Eksempelvis har barnene gjennomgående informert om sine valg att delta og forskeren har burt reflexvæst nær videokameraen sattes igang för att tydeligt synliggøre för barnene nær de filmats.

Studiens prelimnære resultat understreker viktigen av førskollæreres fagkompetens og lyhørhet nær det gæller att ta vara på barns initiativ i interaktion om teknik, og att relatere vardaglig forståelse og vetenskaplig forståelse av teknikbegrepp i denna interaktion. Studien bidrar med didaktisk kunskap om hur teknikaktiviteter kan organiseres för delaktighet og støtning av de yngste barnenes begreppsbyggande nær det gæller teknik.

Keywords: Early childhood education, Technology education, Socio-cultural perspectives, Children's participation, Everyday and Scientific concepts

Spesielle interessegrupper (sig.grupper)

Sig.gruppe	Sted (merk at noen av gruppene deler de største rommene)
Norsk nettverk for ledelsesforskning i barnehagen (NelBa)	Hangaren 1
Barnehagepedagogiske diskurser	Hangaren 2
Fleirkultur	Hangaren 3
Bærekraft	Skymaster
Språk, relasjon, kommunikasjon og samspill	Hangaren 2
Estetiske læreprosesser	Foajeen v/Restauranten
Matematikk i barnehagen	Foajeen v/softismaskinen
Lesing i barnehagen	Concorde
Foreldresamarbeid	Hangaren 3

Norsk nettverk for ledelsesforskning i barnehagen (NelBa)

Nettverket skal styrke samarbeidet om ledelsesforskning i barnehagefeltet. Ledelse på eier, styrer og pedagogisk leder nivå med ulike teoretiske innganger, samt organisasjon.

Koordineringsgruppen består av forskere fra OsloMet, DMMH og USN.

Kontakt: [Karin Hognestad](#), Senter for barnehageforskning, utvikling og innovasjon (SEBUTI), USN.

[Les mer om NelBa her.](#)

Barnehagepedagogiske diskurser

Historikk, utforsking og nysgjerrighet, samtaler, syn på kunnskap, lek, læring og danning.

Kontakt: [Liv Ingrid Aske Håberg](#), Høgskulen i Volda.

Fleirkultur

Det fleirkulturelle i barnehagekontekst på ulike nivå som t.d. leiing og personalorientert fokus, haldnigsarbeid, foreldresamarbeid, fleirkulturell praksis og innhald, arena for interkulturelle leik.

Kontakt:

[Merete Nornes-Nymark](#), Høgskulen på Vestlandet.

[Anne Grethe Sønsthagen](#), Høgskulen på Vestlandet.

Bærekraft

Kontakt: [Marianne Presthus Heggen](#), Høgskulen på Vestlandet.

Språk, relasjon, kommunikasjon og samspill (med ekstra metodefokus)

Kontakt: [Ingrid M. Løkken](#), Universitetet i Stavanger.

Estetiske læreprosesser

Kontakt: [Anne Karin Fotland](#), Universitetet i Stavanger.

Matematikk i barnehagen

Kontakt: [Tamsin Meany](#), Høgskulen på Vestlandet.

Lesing i barnehagen

Lesing i barnehagen skaper rom for estetiske opplevelser og gode samtaler. Ved å prioritere lesing skapes det en kultur for lesing i barnehagen som gleder her og nå – og som også gir verdifulle erfaringer som strekker seg langt utover barnehagealder.

Interessegruppa, som er fag- og metodeuavhengig, bringer sammen forskere som er spesielt interesserte i lesing i barnehagen. Tema som har blitt løftet frem er for eksempel lesefellesskap blant de yngste barnehagebarna, barnehagelæreres praksiser for og holdninger til litteraturformidling, barns erfaringer med lesing hjemme, barns lesing av detaljer i illustrasjoner, ulike lesepraksiser i barnehage og skole, lesing i ulike medier, barns egen tekstskaping, kvalitet i barnelitteratur og barnehagelæreres bruk av strategier for å etablere felles fokus rundt fortellingen og boka.

Vil du være med eller kjenner du noen som kan ha glede og interesse av å delta i gruppa?

Kontakt: [Trude Hoel](#), Universitetet i Stavanger.

Foreldresamarbeid

Denne nettverksgruppa har sitt første møte under barnehageforskningskonferansen i oktober 2023. Målet er å samle barnehageforskere som arbeider med tematikk relatert til samarbeid med foreldre. Dette er en god anledning til å gjøre seg kjent med andre med overlappende forsknings-/interessefelt. Målsettingen er å skape et lavterskel, i utgangspunktet årlig, møtepunkt. Det vil også være mulig å på sikt samarbeide faglig dersom det skulle være ønskelig. Ta gjerne kontakt ved spørsmål/innspill.

Kontakt:

[Maria Myrann](#), Universitetet i Agder.